

DEVLET PARTİSİ TÜZÜK

BİRİNCİ BÖLÜM- KURULUŞ, AMAÇ VE İLKELER

- Madde 1: Kuruluş
- Madde 2: Amaç
- Madde 3: Genel İlkeler
- Madde 4: Çalışma İlkeleri

İKİNCİ BÖLÜM- PARTİ ÜYELİĞİ

- Madde 5: Üye Olabilme Şartları
- Madde 6: Üyeliği Kabul Edilmeyecek Olanlar.
- Madde 7: Üyeliğe Kabul ve Kayıt
- Madde 8: Yurt Dışında Bulunan Vatandaşların Üyeliği
- Madde 9: Genel Merkezce Üyeliğe Kabul
- Madde 10: Yeniden Üyeliğe Kabul
- Madde 11: Üye Kayıt Defterleri ve İşlemleri
- Madde 12: Üye Kayıtlarının İptali ve Yenilenmesi
- Madde 13: Parti Üyeliğinin Sağladığı Haklar
- Madde 14: Üyelerin Parti İçi İlişkileri ve Sorumlulukları
- Madde 15: Parti Üyelerinin Parti Dışı İlişkileri
- Madde 16: Parti Üyeliğinin Sona Ermesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- PARTİ TEŞKİLAT

- Madde 17: Teşkilat Birimleri

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM- GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

- Madde 18: Büyük Kongre
- Madde 19: Büyük Kongrenin Görev ve Yetkileri
- Madde 20: Büyük Kongre Toplantıları ve Gündem
- Madde 21: Büyük Kongrenin Açılışı
- Madde 22: Kongre Divanı ve Görevleri)
- Madde 23: Açılış Konuşması ve Raporların Okunması
- Madde 24: Komisyonların Teşkili
- Madde 25: Kongre Görüşmeleri

- Madde 26: Seçim Hazırlıkları ve Adaylık
Madde 27: Oyların Kullanılması
Madde 28: Kongre Tutanakları
Madde 29: Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplanması
Madde 30: Genel Başkan Seçimi ve Görev Süresi
Madde 31: Görev ve Yetkileri
Madde 32: Genel Başkanlığın Boşalması
Madde 33: Genel Başkan Yardımcıları
Madde 34: Genel Sekreter
Madde 35: Genel Sekreterin Görevleri
Madde 36: Genel Sekreter Yardımcıları
Madde 37: Genel Muhasip ve Yardımcıları
Madde 38: Başkanlık Divanı Teşkili ve Çalışma Esasları
Madde 39: Başkanlık Divanının Görev ve Yetkileri
Madde 40: Genel İdare Kurulu (GİK) Teşkili
Madde 41: GİK Görev ve Yetkileri
Madde 42: Merkez Yönetim Kurulu Teşkili, Görev Süresi ve Çalışma Usulü
Madde 43: Görev ve Yetkileri
Madde 44: Disiplin Kurulları
Madde 45: Disiplin Kurullarına İlişkin Müşterek Hükümler
Madde 46: Disiplin Kuruluna Sevk Yetkisi
Madde 47: Disiplin Cezaları
Madde 48: Disiplin Suçlarında Zaman Aşımı
Madde 49: Tedbirli Olarak Disiplin Kuruluna Sevk
Madde 50: Disiplin Cezalarına Yargı Nezdinde İtiraz Hakkı
Madde 51: Disiplin Cezalarını Af Yetkisi Denetim
Madde 52: Danışma Kurulu Kuruluşu, Görev Süresi ve Çalışma Usulü
Madde 53: Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Başkanı, Başkan Vekilleri Ve Grup Yönetim Kurulu
Madde 54: Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Disiplin Kurulu
Madde 55: Grup Üyelerinin Uyması Gereken Esaslar
Madde 56: Madde 56- Grupta Gizli Oylama
Madde 57: Madde 57- Grup Hükümet İlişkileri

BEŞİNCİ BÖLÜM- İL, İLÇE VE BELDE TEŞKİLATI

- Madde 58: İl Kongresi
Madde 59: İl Başkanı
Madde 60- İl Başkan Yardımcısı, İl Sekreteri ve İl Muhasibinin Görevleri
Madde 61 -İl Yönetim Kurulu
Madde 62- İl Yönetim Kurulunun Görevleri
Madde 63- İl Yönetiminde İş Bölümü
Madde 64- İl Disiplin Kurulu
Madde 65- İl Disiplin Kurulu Görevleri
Madde 66- İlçe Teşkilatı
Madde 67- İlçe Kongresi

- Madde 68- İlçe Başkanı
Madde 69- İlçe Yönetim Kurulu
Madde 70- İlçe Yürütme Kurulu
Madde 71- Belde Teşkilatları

ALTINCI BÖLÜM- İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

- Madde 72- Yapılamayacak İşler
Madde 73- Yönetim Kurulu Toplantıları
Madde 74- Kurucu Yönetim Kurulları
Madde 75-Üyeliklerin Boşalması
Madde 76- İşten El Çektirme ve Geçici Yönetim Kurulunun Teşkili
Madde 77-Birden Fazla Görev Yasağı
Madde 78- Kongre Gündemi
Madde 79- Davet, Yoklama ve Kongrenin Açılması
Madde 80- Kongre Başkanlık Divanının Teşkili ve Görevleri
Madde 81-Kongrelerin Görev ve Yetkileri
Madde 82-Kongrelerde Seçimlerin Yapılması ve Tutanaklar
Madde 83- Şikâyet ve İtirazlar
Madde 84- Kongresini Yapmayan Kademeler
Madde 85- İl Genel Meclisi Grupları
Madde 86- Belediye Meclisi Grupları
Madde 87- İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Gruplarına İlişkin Ortak Hükümler

YEDİNCİ BÖLÜM- DANIŞMA KURULU VE YAN KURULUŞLAR

- Madde 88- Danışma Kurulu, Görev Süresi ve Çalışma Usulü
Madde 89- Yan Kuruluşlar
Madde 90- Aile ve Kadın Kollarına Üyelik
Madde 91- İlçe Aile ve Kadın Kolu
Madde 92- İl Aile ve Kadın Kolu
Madde 93- Genel Merkez Aile Ve Kadın Kolu
Madde 94- Gençlik Kollarına Üyelik
Madde 95- İlçe Gençlik Kolu
Madde 96- İl Gençlik Kolu
Madde 97- Genel Merkez Gençlik Kolu
Madde 98- Yardımcı Kurul ve Komisyonlar
Madde 99- Yurt Dışı Temsilcilikler
Madde 100-Müşterek Hüküm

SEKİZİNCİ BÖLÜM- SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ TESPİTİ

- Madde 101- Seçimlere Katılma
Madde 102- Aday Tespiti
Madde 103- Merkez Adaylığı
Madde 104- Merkez Yoklaması
Madde 105- Teşkilât Yoklaması
Madde 106- Ön Seçim

- Madde 107-Adaylığa Müracaat ve İzin
- Madde 108- Adaylığı Kabul Edilmeyecek Olanlar
- Madde 109-Mahalli Seçimler
- Madde 110- Seçim İşleri Yönetmeliği

DOKUZUNCU BÖLÜM KAYITLAR, DEFTERLER VE MALÎ HÜKÜMLER

- Madde 111-Kayıt ve Defterler
- Madde 112-Mali Hükümler
- Madde 113-Milletvekilliği Aidatı
- Madde 114- Satış Bedelleri
- Madde 115- Bağışlar
- Madde 116- Gayrimenkul Alımı
- Madde 117- Ticari Faaliyet, Kredi ve Borç Alma Yasağı
- Madde 118- Kredi ve Borç Verme Yasağı
- Madde 119- Gelir Makbuzları
- Madde 120- Giderlerin Yapılmasında Usul
- Madde 121- Mali Sorumluluk
- Madde 122-Bütçe ve Kesin Hesap

ONUNCU BÖLÜM MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

- Madde 123-Partinin Feshi
- Madde 124-Yönetmelik ve Genelge
- Madde 125-Tüzüğün Değiştirilmesi
- Madde 126- Görevlilerin İlgili Mercilere Bildirimi
- Madde 127- Uygulanacak Diğer Hükümler
- Madde 128 -Yetki ve Görev Devri
- Madde 129 – Tüzükte Yazılı Süreleri Kısaltma Yetkisi
- Madde 130- Yetki Sınırı
- Madde 131- Milletvekillerinin Halkla İrtibat Büroları
- Madde 132 – Parti İç Yönetmelikleri
- Madde 133- Parti Merkez Organlarının İlk Oluşumu

BİRİNCİ BÖLÜM KURULUŞ AMAÇ VE İLKELER

MADDE 1. KURULUŞ:

DEVLET PARTİSİ, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve TBMM tarafından onaylanmış uluslararası belgeler, diğer ilgili kanun ve mevzuat çerçevesinde, Tüzüğü ve Programına göre teşkilatlanmak ve faaliyette bulunmak üzere kurulmuş bir siyasi partidir. Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Özel işareti; ekte sunulduğu şekilde Açık ağızları Yukarı, Sağa ve Sola bakan iç içe girmiş Turkuaz Renkte Hilal ve Yukarı bakan Hilal'in ortasında Kırmızı Renkte Yıldız ve bunların altında "**DEVLET PARTİSİ**" yazılı logoludur. Kısaltılmış adı "**DEVLET PARTİSİ**"'dir

MADDE 2 – PARTİNİN AMACI

AMAÇ:

- 2.1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin vatan ve millet bütünlüğüne sahip çıkmak ve korumak,
- 2.2. Toplumun huzuru ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni korumak ve yüceltmek,
- 2.3. Atatürk ilke ve inkılaplarına sonuna kadar sahip çıkmak ve hayata geçirmek,
- 2.4. Ekonomik kalkınmada liberal girişimciliği ve ferdi teşebbüs gücünü esas alan ekonomi politikaları geliştirmek, yatırım ve istihdam kapasitesi yüksek, ileri teknolojiyi esas alan, uluslararası rekabet gücüne sahip bir ekonomi yapmak,
- 2.5. Ekonomik kalkınmayı hızlandırarak, işsizlik ve fakirliği ortadan kaldırmak, gelir dağılımındaki bozukluğu gidermek ve fertlerin yaşam standartlarını yükseltmek, bölgelerarası gelişmişlik farkını azaltarak dengeli ve adil bölüşüme dayalı sosyal ve ekonomik bir yapı oluşturmak,
- 2.6. Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizin modern ve gelişmiş Türkiye hedefine inanmış, Milli değerlere bağlı ve üstün ahlaki değerlere sahip, sevgi ve saygı değerleri ile donanmış, çağdaş birer insan olarak yetişmelerini sağlayacak milli eğitim politikalarını geliştirmek,
- 2.7. Cumhuriyetimizi ve demokratik sistemimizi her türlü tehdit ve tehlikeye karşı korumaya ve güçlendirmeye çalışmak,

- 2.8.** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve İnsan Hakları Beyannamesinde ifadesini bulan temel hak ve hürriyetler ile tarihi, milli ve manevi değerlerini korumak, geliştirmek ve güçlendirmek,
- 2.9.** Demokratik siyasi platformda uzlaşmacı ve her türlü fikre saygılı olarak, fikirlerin özgürce ifade edilebileceği demokratik bir toplum oluşturmak,
- 2.10.** Tüm yurttaşların geleceğe güvenle bakabilmelerini sağlayacak bir sosyal güvenlik sistemini oluşturmak,
- 2.11.** Toplumsal barış ve huzurun hâkim kılındığı, vatandaşların birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerinde sevgi ve saygı ile insan hak ve hürriyetlerinin ve hukukun üstünlüğünün esas alındığı bir toplum yapısını oluşturmak,
- 2.12.** Ülkemizin çıkarları doğrultusunda bölgesel ve uluslararası barışa katkı yapacak güven verici, kişilikli ve istikrarlı bir dış politika uygulamak,
- 2.13.** Bu tüzük ve parti programında yazılı diğer hususları gerçekleştirmek,

MADDE 3 – TEMEL İLKELER

Partimiz; yukarıda sayılan amaçlara, Atatürk'ün belirlediği Türk milliyetçiliğinden ve milletimizin tarihi, milli ve manevi değerlerinden alacağı güç ve ilhamla, özgürlükçü; Barışçı ve demokratik düzen içerisinde ulaşabileceğine inanır. Bu amaçlara ulaşmada ve bütün faaliyetlerinde her türlü dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce ve inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle, vatandaşlar arasında ayırım gözetilemeyeceğini kabul eder.

MADDE 4- ÇALIŞMA İLKELERİ

- 4.1.**Tüzük ve programlar Genel Başkan dahil tüm üyeleri ve organları bağlar.
- 4.2.**Bütün üyeler partinin amaçları için gücü ve yeteneği ölçüsünde çalışır, partinin amaçlarına aykırı söylem ve davranışta bulunmaz.
- 4.3.**Parti içi görevlendirmelerde liyakat ve ehliyet esas alınarak demokratik usuller kullanılır.
- 4.4.**Her üye parti içinde ve faaliyetlerde üzerine düşen görevi severek yerine getirir.
- 4.5.**Siyasi makam ve görevler, kişisel nüfuz ve çıkar amacıyla kullanılamaz.

İKİNCİ BÖLÜM PARTİ ÜYELİĞİ

MADDE 5– ÜYE OLMANIN ŞARTLARI:

Partinin tüzük ve programını kabul ettiğini bir beyanname ile belirten, başka bir siyasi partiye kayıtlı olmayan, on sekiz yaşını doldurmuş, medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip her Türk vatandaşı, partiye belirli bir aidatı ödemeyi kabul etmek koşuluyla üye olabilir.

MADDE 6 – ÜYELİĞİ KABUL EDİLMEMEYECİK OLANLAR:

Hakimler ve savcılar, Sayıştay dahil yüksek yargı organı mensupları, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar ile işçi niteliği taşımayan diğer görevliler, Silahlı Kuvvetler mensupları ile yüksek öğrenim öncesi öğrenciler, kamu hizmetlerinden yasaklılar, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolaylı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkum olanlar, herhangi bir suçtan dolayı, ağır hapis veya taksirli suçlar hariç 5 yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkum olanlar, Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkum olanlar, terör eyleminden mahkum olanlar, Partimize üye olamazlar.

Yüksek Öğretim elemanları, yasaklamanın dışındadır. Bunlar hakkında, Yüksek Öğretim Kanunu uygulanır. Anayasa ve Siyasi Partiler Yasası'nda Yapılacak değişiklikler ile bu maddede yazılı üyelik sınırlamalarında değişiklik yapılarak, konulan sınırlamaların bir kısmının ya da tamamının kaldırılması halinde, kaldırılan sınırlamalar herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek olmaksızın bu tüzükten çıkarılmış sayılır.

MADDE 7 –ÜYELİĞE KABUL VE KAYIT:

Partiye üye olmak isteyen bir kimse, iki partilinin referansını içeren bir giriş beyannamesi doldurarak, sürekli oturduğu ilçe başkanlığına alındı belgesi karşılığında verir. İlçe yönetim kurulu, giriş beyannamesindeki bilgileri tam ve yeterli görmediği takdirde, başvuru sahibinin durumunu oturduğu yerdeki partililerden ve resmi mercilerden ayrıca sorabilir. İlçe yönetim kurulu, üyelik başvurusu ile ilgili inceleme ve soruşturmasını, genel merkezin bu işle görevli komisyonunun yazılı onayını da alarak en geç 30 gün içinde tamamlar ve başvuru sahibinin üyeliğe kabul edilip edilmediğini kendisine bildirir. Karar, başvuru sahibinin üyeliğe kabulü şeklinde ise tarih ve sırasına göre üye kayıt defterine kayıt yapılır. 30 gün içinde karara bağlanmamış olan üyelik başvuruları kabul edilmemiş sayılır. Karar, isteklinin partiye alınmaması yolunda ise bu husus karar tarihinden itibaren, 15 gün içinde kendisine yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu, üyeliğe kabul etmemeye dair kararlarında gerekçe göstermek zorunda değildir. İstemi reddedilen kişi, ilçe yönetim kurulu kararının kendisine yazılı olarak tebliğinden itibaren, 7 gün içinde il yönetim kuruluna başvurabilir. İl yönetim kurulunun, 15 gün içinde vereceği karar kesindir.

Başkanlık Divanı, resen veya müracaat üzerine süreye bakılmaksızın üye kayıtları konusunda nihai kararı vermeye yetkilidir. Kadın ve Gençlik Kollarına üye kaydı için de yukarıdaki hükümler uygulanır. Bir kimse, bütün yurtda yalnız bir ilçede partiye üye olarak kayıt olabilir. Kayıt yeri, o kişinin devamlı oturduğu mahalle veya köyün bağlı olduğu ilçedir. Üye ile ilgili işlemler, kayıtlı olduğu mahalle ve köy dikkate alınarak yapılır. Üye, oturduğu yeri değiştirmedikçe başka bir ilçeye veya başka bir mahalle veya köye kaydının naklini isteyemez ve parti yönetim kurullarınca da nakledilemez. Parti üyelerine, ilçe başkanlıklarınca, genel merkezin hazırladığı, parti kimlik belgesi verilir. Bu belge, üyeliğin ispatı için yeterli olup, yer değiştiren üyeler, kayıtlarını aktardıkları ilçe başkanlığından yeni kimlik belgesi almak zorundadırlar.

MADDE 8: YURT DIŞINDA BULUNAN VATANDAŞLARIN ÜYELİĞİ

Sürekli yurt dışında bulunan vatandaşlar üyelik başvurularını Türkiye'ye geldiklerinde ikamet ettikleri ilçe başkanlığına üye giriş beyannamesi vermek veya göndermek suretiyle yaparlar. Başvuru yazısında, yurt dışında sürekli oturduğu ve çalıştığı yerlerin adresleri ve Türkiye'ye geldiğinde oturduğu adres de belirtilir. Buldukları yerde parti yurtdışı temsilciliği oluşturulmuş ise, temsilcilik aracılığıyla da üyelik başvurusu yapabilirler.

MADDE 9- GENEL MERKEZCE ÜYELİĞE KABUL:

Ülkeye büyük hizmeti geçmiş kimseler partiye Merkez Yönetim Kurulu tarafından kabul edilir. Merkez Yönetim Kurulu, uygun gördüğü kimselerin partiye kaydına karar verebilir. Bunların giriş beyannameleri kanuni ikametgahlarının bulunduğu ilçeye gönderilerek kayıtları yaptırılır. Merkez Yönetim Kurulu'nca Partiye kabul edilen kimseler hakkında partinin diğer organlarınca hiçbir itiraz ileri sürülemez.

MADDE 10 – YENİDEN ÜYELİĞE KABUL;

Parti üyeliğinden herhangi bir sebeple ayrılmış olanların yeniden parti üyeliğine kabulü ilçe yönetim kurulunun teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulu onayı alınarak il yönetim kurulunun kararı ile yapılır. İl yönetim kurulu kararı kesindir. Parti üyeliğinden ayrılmış olan Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile il ve büyükşehir belediye başkanları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin tekrar partiye kabullerinde Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

MADDE 11 – ÜYE KAYIT DEFTERİ VE İŞLEMLERİ:

İlçe yönetim kurulu, Genel Merkezce hazırlanıp gönderilen ve İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına onaylatılmış "Üye Kayıt Defteri" tutar. Her köy ve mahalle için bir defter tutulur. Parti üyeliğine kabul edilenler, mensup oldukları köy veya mahalleye göre sıra numarası verilerek bu deftere kaydedilirler. Üye kayıt defterinin ihtiva edeceği bilgiler ile kayıtlarla ilgili diğer hususlar, üye giriş beyannamelerinin düzenlenmesi, doldurulması ve saklanması, bu defterlere dayanarak genel merkeze gönderilmek üzere hazırlanacak özet bilgilerin nasıl düzenleneceği gibi hususlar yönetmelikle gösterilir.

Kadın ve Gençlik Kolları ile diğer yan kuruluşlar, temel Teşkilat İlçe Başkanlarınca tasdikli üye kayıt defterleri tutarlar. Bu defterlere, yetkili kurul kararı ile üyelikleri kesinleşenlerin kaydı yapılır. Bu deftere kaydedilen üyelerin ilçe defterindeki üye kayıt numaraları da defterin ayrı bir sütununa karşılıklı kontrol imkânı oluşturarak için kaydedilir.

MADDE 12 – ÜYE KAYITLARININ İPTALİ VE YENİLENMESİ

Merkez Yönetim Kurulu, gerek gördüğü hallerde ve yerlerde üye kayıtlarının iptaline ve yeniden yazımına karar verebilir.

MADDE 13 – PARTİ ÜYELİĞİNİN SAĞLADIĞI HAKLAR

Parti üyeleri aşağıdaki haklara sahiptirler:

13.1. Her türlü parti faaliyetine ve toplantısına katılmak, düşünce ve görüşlerini bildirmek,

13.2. Kongre delegeliği ile kurullardaki başkan ve üyelikler dahil her türlü göreve aday olmak, oy vermek ve seçildiği takdirde görev almak,

13.3. Seçimlerde aday yoklamasına katılmak, seçildikleri takdirde parti listelerine girmek,

13.4. Parti program ve tüzüğünün uygulanması ile ilgili görüşlerini parti teşkilat ve görevlilerine yazılı ve sözlü olarak duyurmak.

MADDE 14- ÜYELERİN PARTİ İÇİ İLİŞKİLERİ VE SORUMLULUKLARI

Parti üyeleri aşağıdaki sorumlulukları taşırlar:

13.1. Anayasa ve kanunlara, partinin program tüzük ve yönetmeliklerinde belirtilen hükümlerine ve partinin yetkili organlarınca verilen kararlara uymak,

14.2. Parti tüzük, program, yönetmelik ve yetkili kurul karar ve bildirimlerinde belirtilen esaslara aynı fikir ve inanç doğrultusunda üyeler arasında bulunması gereken dostluk, kardeşlik ve arkadaşlık bağlarıyla çalışmak,

14.3. Siyasal hayatta, erdeme, verimliliğe, yeteneğe, bilgi birikimine ve emeğe uygun yükselmenin esas olduğuna inanmak ve bu ilkelere uymak,

14.4. Siyaseti onurlu bir sosyal hizmet saymak,

14.5. Özel yaşamlarında, görev yerlerinde ve işlerinde, üyesi buldukları kurum, kurul ve kuruluşlarda partinin ilkelerine ve amaçlarına uygun davranmak ve çalışmak,

14.6. Partinin ilkelerini yaymak ve hedeflerine ulaşması için çalışmak,

14.7. Partinin birliğini parti içindeki sevgi, saygı, huzur ve ahengi bozacak davranışlardan sakınmak,

14.8. Program, tüzük ve yönetmelik hükümlerine, yetkili organlar tarafından verilen kararlara ve yayınlanan bildirimlere aykırı söz ve yayında bulunmamak,

14.9. Siyasal görevleri özel çıkarlar için kullanmamak, siyasette etkinlik kazanmak için kimseye şahsi çıkar sağlamamak.

MADDE 15 – PARTİ ÜYELERİNİN PARTİ DIŞI İLİŞKİLERİ

Parti üyeleri;

15.1. Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nde herhangi bir bölgenin, ırkın, mezhebin veya sosyal bir sınıfın diğerlerine hakim veya diğerlerinden imtiyazlı olması hedeflerine yönelik faaliyette bulunamazlar.

15.2. Yurttaşlara kin, nefret, partizanlık gibi zararlı duygu ve fikirleri aşılacak suretiyle milli birliği sarsmaya ve bozmaya çalışan her türlü fikir ve davranışlarla savaşmayı vatan borcu bilirler.

15.3. Milli huzur ve menfaatlerin, şahsi menfaat ve huzurdan daha önde geldiğine inanan kişiler olarak, ister iktidarda isterse muhalefette olsun, devlet organlarının ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun bir şekilde hareket etmelerini sağlama hedefini güderler.

15.4. Bütün vatandaşlar arasında sevgi ve saygıya dayalı, samimi bir kardeşlik havasının tesisi yaratılması için her türlü gayreti gösterirler.

MADDE 16 – PARTİ ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

Parti üyeliği aşağıdaki hallerde sona erer:

16.1. İstifa,

16.2. Ölüm,

16.3. Başka bir partiye üyelik başvurusunda bulunmak, üye olmak veya başka bir partide görev almış olmak,

16.4. Siyasi Partiler Kanunu ve bu Tüzük uyarınca yetkili mercilerin verecekleri karar ile üyelikten ihraç edilmiş olmak. Üyelikten ayrıldığını bağlı bulunduğu ilçe başkanlığına şahsen veya noter kanalıyla bildiren veya başka bir partiye kaydolduğu anlaşılan üye ile üye olma şartlarını sonradan kaybeden veya üyeliğe giriş sırasında üyelik şartlarını taşımadıkları sonradan anlaşılanların üyelik kaydı İlçe Yönetim Kurulu kararı ile silinir. Bu maddenin 14.3 bendinde belirtilen sebeplerle kaydının silinmesine

karar verilen üyeye, bu karar 5 gün içerisinde tebliğ edilir. İlgilinin tebliğden itibaren 5 gün içerisinde il yönetim kuruluna itiraz hakkı vardır. İl yönetim kurulu 15 gün içerisinde kararını verir ve ilgiliye tebliğ eder. Bu karar kesindir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM PARTİ TEŞKİLATI

MADDE 17 – TEŞKİLAT BİRİMLERİ

Parti; temel birimler ile yan kuruluşlar ve yurt dışı temsilciliklerinden meydana gelir.

A. GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

- a) Büyük Kongre
- b) Merkez Yönetim Kurulu
- c) Genel Başkan
- d) Başkanlık Divanı
- e) Genel İdare Kurulu
- f) Merkez Disiplin Kurulu
- g) Müşterek Disiplin Kurulu

B. TBMM KURULLARI

- a) TBMM Parti Grubu
- b) TBMM Parti Grubu Yönetim Kurulu
- c) TBMM Grup Disiplin Kurulu

C. TAŞRA TEŞKİLATI

- a) İl Teşkilatı ı) İl Kongresi ıı) İl Başkanı ııı) İl Yönetim Kurulu iv) İl Disiplin Kurulu
- b) İlçe Teşkilatı i) İlçe Kongresi ii) İlçe Başkanı iii) İlçe Yönetim Kurulu iv) Belde Teşkilâtı

D. MAHALLİ İDARELER MECLİS GRUBU

- a) İl Genel Meclisi Parti Grubu
- b) Belediye Meclisi Parti Grubu

E. YAN BİRİMLER VE YURTDIŞI TEMSİLCİLİKLER

- a. AİLE, KADIN VE GENÇLİK KOLLARI
- b. YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER
- c. DİĞER YAN KURUL VE KOMİSYONLAR

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GENEL MERKEZ TEŞKİLATI

MADDE 18- BÜYÜK KONGRE, BÜYÜK KONGRENİN OLUŞUMU

Büyük Kongre seçilmiş üyeler ile tabii üyelere teşekkül eder. Seçilmiş üyeler, her il kongresinin seçtiği ve toplamı en fazla 550 olan delegelerdir. Parti teşkilatı bulunan her ilde iki (2) delege tahsis edildikten sonra kalan delege sayısı, illerin çıkaracağı milletvekili sayıları da dikkate alınarak Genel Başkan tarafından tespit edilir.

Büyük Kongre il delegeleri sayıları Başkanlık Divanı tarafından İl Başkanlıklarına bildirilir. Tabii üyeler: Partinin Genel Başkanı, Merkez Yönetim ve Merkez Disiplin Kurullarının üyeleri, partili milletvekilleri ile üyelikleri devam eden parti kurucularıdır. Üyeliği devam eden Parti kurucularının, seçilmiş Büyük Kongre üye sayısının % 15'inden fazla olması durumunda, Kongre üyesi olacaklar Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılacak gizli oylama ile tespit edilir.

Büyük Kongre'nin tabii üyesi olanlar il kongrelerinde delege seçilemezler ve bu üyelere Merkez Yönetim Kurulu üyesi olanlar, bu Kurulun ibrasına ilişkin oylamalara katılamazlar.

MADDE 19 – BÜYÜK KONGRENİN GÖREV VE YETKİLERİ

Büyük Kongre, partinin en üst düzeyde yetkili ve sorumlu karar organıdır. Parti Teşkilatı'nın bütün birimleri ile her türlü Parti faaliyeti ve Parti politikası hakkında son ve kesin karar verme yetkisine sahiptir. Büyük Kongre'nin başlıca görev ve yetkileri şunlardır.

19.1. Parti Genel Başkanı, Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu asil ve yedek üyelerini gizli oyla seçmek.

19.2. Gerek görülmesi halinde Parti Tüzük ve Programını değiştirmek.

19.3. Partinin gelir-gider ve harcamalarını kapsayan kesin hesabını bir komisyon marifetiyle inceleyerek karara bağlamak.

19.4. Merkez Yönetim Kurulunu ibra etmek veya kesin hesabı reddetmek.

19.5. Kanunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konular ile kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında, genel nitelikte olmak şartıyla temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak.

19.6. Parti yararı ve ilgilinin özel durumu itibarıyla gerek görülmesi durumunda, her kademedeki disiplin kurulunca verilen cezaları affetmek,

19.7. Partinin kapanmasına veya başka bir parti ile birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek partinin, taşınır ve taşınmaz malları ile haklarının tasfiye usul ve esaslarını belirlemek,

19.8. İlgili kanunlar ile işbu tüzüğün diğer maddelerinde yer alan sair hususları karara bağlamak.

MADDE 20 – BÜYÜK KONGRE TOPLANTILARI VE GÜNDEM

Büyük Kongre toplantısı olağan ve olağanüstü olmak üzere iki farklı şekilde düzenlenebilir. Olağan toplantılar: Büyük Kongre'nin olağan toplantıları Genel Başkanın teklifi ile Merkez Yönetim Kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılır. Ancak bu toplantılar arasında geçecek süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz. Olağanüstü toplantılar: Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulunca gerek görülen hallerde veya Büyük Kongre delegelerinin en az beşte birinin imzaları noterce onaylı yazılı talebi üzerine, Büyük Kongre olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Olağan toplantı gündemini Genel Başkan veya Merkez Yönetim Kurulu hazırlar. Olağanüstü toplantının gündemi ise, davet yapan organca hazırlanır. Gündemsiz olağanüstü toplantı talebinde bulunulamaz.

Büyük Kongre Toplantılarında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur. Büyük Kongre toplantılarının yeri, zamanı ve gündemi en az 15 gün önce il başkanlıklarına ve en büyük mülki amire bildirilir. Olağanüstü toplantılar için bildirim süresi 15 gündür. Belirlenen tarihte toplantı yeter sayısı olan üye tam sayısının salt çoğunluğuna ulaşamadığı takdirde ikinci toplantı, birinci toplantı saatinden en az 1 (BİR) Gün sonra Divan Başkanlığının belirleyeceği yer ve saatte; mevcudun katılımı ile gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak toplantının yeri, zamanı ve gündemi ile ikinci toplantıya dair hususlar ve Büyük Kongre üyelerini gösterir delege listesi, kongre toplantısından en az 15 gün önce Yüksek Seçim Kurulunun belirleyeceği ilçe seçim kurulu başkanına bildirilir. Bu liste, Büyük Kongre'de yoklama cetvelini teşkil eder.

MADDE 21 – BÜYÜK KONGRENİN AÇILIŞI

Büyük Kongre, Parti Genel Başkanı, Vekili veya Genel Başkanın görevlendireceği Merkez Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından usulüne uygun olarak yoklama yapıldıktan sonra yeterli çoğunluk sağlanmışsa açılır. Büyük Kongre'nin karar yeter sayısı hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur.

MADDE 22– KONGRE DİVANI VE GÖREVLERİ

Büyük Kongre'de gündeme geçilmeden önce; bir başkan, iki başkan yardımcısı ve iki katip seçilerek kongre divanı teşkil edilir. Büyük Kongre'nin divan başkanı ve üyeleri açık oylamayla seçilir.

Kongre divanı; müzakereleri idare etmek, toplantı düzenini sağlamak, tutanağı kaleme alıp imzalamak, sayım ve tasnif komisyonuna üye seçmek, oylamaların sayım ve dökümlerini denetlemek ve tasnif sırasında veya sonradan yapılan itirazları inceleyip karara bağlamakla görevlidir.

Kongrenin devamının herhangi bir nedenle mümkün olmaması halinde Büyük Kongre Divan Başkanı kongreye ara verebilir veya kongreyi sona erdirebilir.

MADDE 23 – AÇILIŞ KONUŞMASI VE RAPORLARIN OKUNMASI

Büyük Kongre'de divanın teşkilinden sonra, açılış konuşması için Parti Genel Başkanı'na söz verilir. Genel Başkan yoksa başkanlığa vekalet eden üye açılış konuşmasını yapar. Daha sonra Merkez Yönetim Kurulunun faaliyet raporu okunur.

MADDE 24 – KOMİSYONLARIN TEŞKİLİ

Büyük Kongre'de divan çalışmalarına yardımcı olmak üzere, konunun özelliğine ve kongrede beliren eğilime uygun olarak, divana karşı sorumlu olacak yeter sayıda komisyon kurulur. Her komisyon bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir katip seçmek suretiyle komisyon divanını teşkil eder. Divan, gündemi belirleyerek incelemeleri başlatır.

Divan, işin mahiyetine uygun olmak kaydıyla, özel ihtisas gerektiren herhangi bir konunun açıklanması veya savunulması görevini, Kongre üyelerinden birine verebilir. Komisyon Divan Başkanı, inceleme sonuçlarını gösterir komisyon raporunu, varsa ekleri ile birlikte üyelere imzalatırdıktan sonra Büyük Kongre Divanı'na verir. Komisyon raporu Büyük Kongre'de görüşülerek oylanır. Kabul edilirse kesinlik kazanır.

MADDE 25 – KONGRE GÖRÜŞMELERİ

Büyük Kongre, gündemdeki sıraya göre çalışmalarını yürütür. Kongrede hazır bulunan delegelerin çoğunluğunun kararı ile gündem maddelerinin sırası değiştirilebilir. Ayrıca, kongre üye tam sayısının onda biri kadar üyenin yazılı istemi üzerine kanunlara, partinin tüzük ve programına aykırı olmayan konuların gündeme alınması zorunludur. Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya parti politikalarını ilgilendiren konularda karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için; bunların Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu veya Büyük Kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Merkez Yönetim Kurulunun çalışma ve kesin hesap raporları görüşülüp karara bağlanmadan organ seçimlerinin oylanmasına geçilemez.

Kanunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde toplumu ve Devleti ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri konularında karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bu tekliflerin Büyük Kongrede hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu teklifler Büyük Kongrece seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporu ile birlikte incelenir ve karara bağlanır. Görüşmelerde söz isteyenlere sıra ile söz verilir. Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı temsilcileriyle komisyon başkan ve sözcülerine öncelikle söz verilir. Konuşmacıların konuşma sürelerine sınırlama getirebilir.

Görüşmeler sırasında toplantı düzenini bozanlara divan başkanı önce ihtar verir. İki ihtara rağmen düzeni bozmaya devam edenler toplantıdan, oy hakları saklı kalmak kaydıyla çıkarılır. Başkan, konuşma sırasında gündem veya konu dışına çıkanları önce uyarır, ısrar etmesi halinde sözü keser. Kongre başkanı, Siyasi Partiler Kanununun ilgili yasalara ve diğer mevzuat hükümlerine aykırı konuşma yapan veya davranışta bulunan kongre üyelerine derhal müdahale eder. Bu yola gidenlerin sözünü keser ve gerekli görürse toplantıdan çıkarır. Dinleyicilerden bu yola giden olursa, bunları dışarı çıkarttırır

ve gerekli görürse toplantıya ara verir. Dinleyici yerlerini boşalttırabilir. Kongre'de bulunan ve delege olmayan misafirlere söz ve konuşma hakkı Kongre Divanının kabulü ile tanınır.

MADDE 26 – SEÇİM HAZIRLIKLARI VE ADAYLIK

Büyük Kongreye katılacak parti delegelerinin isim listesi, toplantı tarihinden en az 15 gün önce Yüksek Seçim Kurulunun belirlediği seçim kurulu başkanına iki nüsha olarak verilir. Ayrıca toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar da bildirilir. Siyasi Partiler Kanunu'nun 21. maddesindeki hükümler çerçevesinde ilçe seçim kurulu başkanınca onaylanan listeler kongre toplantı tarihinden en az yedi gün önce Parti Genel Merkez Binası'nda ilan edilir. İlan süresi üç gündür ve bu süre içerisinde listelere yapılacak itirazlar, ilgili hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içerisinde karara bağlanır. Kesinleşen ve mühürlenerek partiye iade edilen listeye hiçbir suretle itiraz edilemez. Büyük Kongrede yapılacak seçimlerde şahsen aday olan veya toplantıya katılan üyeler tarafından aday gösterilenlerin listeleri, organlara göre ayrı ayrı olmak üzere bu tüzükte gösterilen usullere uygun olarak düzenlenip, mühürlenmek için görevli ilçe seçim kurulu başkanına verilir.

Aday gösterilenlerin toplantıda hazır bulunmaları şartı aranmaz. Ayrıca parti üyesi olmayan kişiler de aday gösterilebilir, bu kişilerin parti üyeliği hakkında işbu tüzüğün 7. maddesi gereğince işlem yapılır. Seçim Kurulu Başkanı seçimlerin yasa, tüzük ve yönetmelik hükümlerine göre yapılmasını sağlamak için Büyük Kongre Seçim Sandık Kurulu oluşturur. İlçe Seçim Kurulu Başkanlığınca, Büyük Kongre Seçim Sandık Kuruluna yardımcı olunması ve oyların sayılması için, aday olmayanlar arasından her sandık için bir kişi sayım ve tasnif komisyonuna seçilir.

“Büyük Kongre Divan Başkanlığı, Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu üyelikleri için şahsen müracaat eden veya aday gösterilenleri bu kurullara göre ayrı ayrı listeler şeklinde oylamaya yapılmak üzere, Genel Kurulun bilgisine sunduktan sonra açık bir şekilde askı yoluyla da kongre salonunda ilan eder ve çoğaltıldıktan sonra mühürlenip oy pusulası olarak kullanılmak üzere ilçe Seçim Kurulu görevlilerine teslim eder.

MADDE 27 – OYLARIN KULLANILMASI

Seçim Kurulunca gönderilen listede (Hazirun Cetvelinde) adı yazılı olmayanlar oy kullanamazlar. Oylar, oy verenin nüfus hüviyet cüzdanı veya resimli üyelik kimlik kartı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş resmi belge ile Büyük Kongre seçmeni olduğunun ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilen, adayları gösterir ve İlçe Seçim Kurulu başkanınca mühürlenmiş listedeki isimlerin işaretlenmesi suretiyle kullanılır.

Seçilecek organı oluşturan üye sayısından fazla veya yarısından az adayın işaretlendiği oy pusulalarıyla seçim kurulunca mühürlenmemiş oy pusulaları geçersiz sayılır. Mevzuatın izin verdiği ölçüde, oy verilmesi, tasnifi ve diğer işlemlerin gelişen bilgisayar teknolojisi de dikkate alınarak sağlıklı ve güvenli bir şekilde manyetik kartlar

ve benzeri vasıtalarla yapılabilmesi Genel Başkanın onayı üzerine Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılır.

Seçim sonuçlarına, tutanakların düzenlenip ilan edilmesinden itibaren iki gün içerisinde ilgililer tarafından ilgili hâkime itiraz edilebilir. Hâkim tarafından verilen karar kesindir.

MADDE 28 – KONGRE TUTANAKLARI

Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar kongre tutanağına geçilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek, kongreye ilişkin diğer belgelerle birlikte Genel Başkan'a verilir. Ayrıca tutanakların bir örneği seçim yerinde asılmak suretiyle ilan edilir. Kullanılan oylar ve seçim sonuçlarına ilişkin tutanak ile kongre tutanağının birer örneği ilgili İlçe Seçim Kurulu başkanına teslim edilir.

MADDE 29 – BÜYÜK KONGRENİN OLAĞANÜSTÜ TOPLANMASI

Genel Başkanın veya Merkez Yönetim Kurulunun lüzum görmesi yahut Büyük Kongre delegelerini en az beşte birinin yazılı talebi üzerine, Büyük Kongre olağanüstü toplantıya çağrılır. Bu takdirde ancak toplantıyı isteyenler tarafından düzenlenen gündemdeki konular görüşülür ve karara bağlanır. Genel Başkanlığın, Merkez Yönetim Kurulunun veya Merkez Disiplin Kurulunun herhangi bir sebeple boşalması hali dışında olağanüstü toplantıların gündeminde seçim yer alamaz. Üye sayısının yedekler dahil yarısından aşağıya düşmesi boşalma sayılır. Şartların oluşması halinde Merkez Yönetim Kurulu, olağanüstü kongreyi bir hafta içinde ilan ederek, çağrı tarihinden itibaren, en geç 45 gün içinde yapmak zorundadır.

MADDE 30- GENEL BAŞKAN; SEÇİMİ VE GÖREV SÜRESİ

“Genel Başkan, Büyük Kongre tarafından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü tur oylamada en çok oy alan aday Genel Başkan seçilmiş olur. **Yeni bir Genel Başkan Adaylığı için Büyük Kongre Delegeleri tarafından bir veya bir kaç kişi Genel Başkanlığa Aday teklif edilebilir. Teklifte imzası bulunanlar için hiçbir sayısal kısıtlama bulunmamaktadır. Kongre Delegeleri tarafından Genel Başkanlığa Aday gösterilenler tek listede birleştirilir.** Oylama yapılmak üzere, Genel Kurulun bilgisine sunulduktan sonra açık bir şekilde askı yoluyla da kongre salonunda ilan edilir ve çoğaltıldıktan sonra mühürlenip oy pusulası olarak kullanılmak üzere **İlçe Seçim Kurulu görevlilerine teslim edilir.** **İlçe Seçim Kurulu görevlileri;** birleştirilmiş bu listeleri mühürlendikten sonra oy pusulası olarak kullanılır. Oylar, oy verme sırasında adayların birinin işaretlenmesi suretiyle kullanılır. Birden fazla ismin işaretlendiği oy pusulaları ile mühürsüz oy pusulaları geçersiz sayılır. Oy pusulasının hazırlanmasında soyadı alfabe sırası esas alınır. Genel Başkan, Büyük Kongrenin müteakip olağan toplantısına kadar ve en çok üç yıl için seçilir, tekrar seçilmesi mümkündür. Büyük Kongre gündeminin seçimler maddesinde; önce, Genel Başkan seçimi yapılır. Genel Başkan seçimi tamamlanmadan diğer organ seçimlerine geçilemez.

MADDE 31- GÖREV VE YETKİLERİ

Parti Genel Başkanı;

31.1. Partiyi temsil eder.

31.2. Parti adına dava açma ve taraf olma yetkisine sahiptir. Gerek gördüğü durumlarda bu yetkisini genel olarak veya belirli davalara bağlı olarak Genel Başkan Yardımcılarından birine ya da Genel Sekretere devredebilir.

31.3. Parti kademeleri arasında uyumu sağlar. Disiplin kurulları dışında bütün parti organlarının toplantılarına başkanlık etme yetkisine sahiptir.

31.4. Genel başkan yardımcılarında görev bölümü yapar, gerekli gördüğü takdirde görev değişimi yapar.

31.5. Disiplin kurulunca verilecek disiplin cezalarını ilgili teşkilat kademesinin kurul kararı ile belirlenen görüşünü aldıktan sonra ceza/cezaların Affedilmesi için Büyük Kongrede görüşülmek üzere Genel İdare Kuruluna (GİK) teklifte bulunabilir.

31.6. Başkanlık Divanı, Merkez Yönetim Kurulu ve milletvekili olma şartına bağlı olarak Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu'nun başkanıdır. Kurullar arasında çalışma ahengi ve iş birliğini sağlar ve birleşik toplantılarına başkanlık eder. Birleşik toplantılarda oylama yapılmaz. Disiplin kurulları dışında bütün Parti organlarının tabii başkanı olarak, gerektiğinde bu organları toplantıya çağırıp başkanlık eder.

31.7. Ülkenin siyasi, sosyal, ekonomik ve diğer muhtelif güncel konularına ilişkin Partinin görüş ve politikasını oluşturur, gerekli basın açıklamalarını yapar, lüzum halinde ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunur.

31.8. Her kademede yürütülen parti faaliyetinin kanun, Parti Tüzük ve Programı ile Ülke ve Parti menfaatlerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak ve bu faaliyetlerde etkinliği artırmak için, denetim çalışmaları yapmak üzere parti müfettişleri tayin eder.

31.9. Parti çalışmalarının gerektirmesi durumunda bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak üzere müşavir ve danışmanlar tayin edip, komisyonlar teşkil edebilir.

31.10. Seçim dönemlerinde kanun ve bu tüzük hükümlerine uygun olarak tespit edilen parti adaylarını süresi içinde sadece Genel Başkanın veya yetkili kılacağı Genel Başkan Yardımcısının imzası ile Yüksek Seçim Kuruluna bildirir.

31.11. Her türlü parti faaliyetlerini takip ve kontrol eder.

31.12. Kanun, tüzük ve mevzuatın kendisine yüklediği diğer görevleri yapar ve verdiği her türlü yetkiyi kullanır.

31.13. Yukarıda sayılan ve Kanundan kaynaklanan yetkilerinin bir kısmını dilediği takdirde Genel Başkan Yardımcılarına devredebilir.

MADDE 32 – GENEL BAŞKANLIĞIN BOŞALMASI

Genel başkanlığın herhangi bir nedenle boşalması halinde, Merkez Yönetim Kurulu; on gün içinde toplanarak, üyelerinden birini Genel Başkan Vekili seçer ve yeni Genel Başkanı seçmek üzere Büyük Kongre'nin olağanüstü toplanma tarih, yer ve zamanını kararlaştırır. Genel Başkan seçiminin yapılacağı olağanüstü Büyük Kongre, boşalma tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde gerçekleştirilir.

MADDE 33– GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI

Genel Başkanlık hizmetlerinin ifasında Genel Başkana yardımcı olmak üzere, her Büyük Kongre sonrasında yapılan ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısında, Genel Başkan tarafından gösterilecek Parti üyesi adaylar arasından gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile en fazla 10 genel başkan yardımcısı seçilir. Genel Başkan, bu yardımcılardan; siyasi işler ve koordinasyon, teşkilat işleri, seçim işleri, basın ve propaganda işleri, yerel yönetimler, ekonomik ve mali işler, parlamento ve hükümet ilişkileri, eğitim işleri, araştırma ve planlama, mesleki-sosyal kuruluşlar ve halkla ilişkiler faaliyet alanlarında ve diğer konularda görev ve sorumluluklarını belirler, gerektiğinde bunları değiştirir.

Genel Başkan, görev bölümü yaptığı yardımcılardan; bu görev ve sorumluluklarını en verimli ve etkin şekilde yerine getirebilmeleri için, parti içinden veya dışından yeter sayıda yardımcı görevlendirebilir.

MADDE 34 – GENEL SEKRETER

Merkez Yönetim Kurulu seçildiği kongreyi müteakip yapacağı ilk toplantıda, Genel Başkan tarafından gösterilecek Parti üyesi adaylar arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile bir Parti Genel Sekreteri seçer.

MADDE 35 – GENEL SEKRETERİN GÖREVLERİ

Genel Sekreter;

35.1. Merkez Yönetim Kurulu, Başkanlık Divanı kararları ile Genel Başkan'ın verdiği talimatların gereğini yerine getirir.

35.2. Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı karar tutanaklarının tanzimi, imzalatılması ve muhafazasını sağlar.

35.3. Parti Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile Merkez Yönetim Kurulu ve Başkanlık Divanı arasındaki ilişkilerde gerekli idari hizmetlerin sunulmasını temin eder.

35.4. Genel Merkez yazışmalarını yürütür, idari hizmetlerini düzenler, denetler ve çalışmaların gerektirdiği destek hizmetlerini sağlar.

35.5. Genel Merkez'in daimi kadrolarında görev yapacak personelin, alımı, tayini, terfi ve iş akitlerinin feshini gerçekleştirir.

35.6. Genel Sekreter Yardımcıları arasında görev bölümü yapar, yetki ve sorumluluklarını belirler.

35.7. Davacı veya davalı olarak her tür yargı merciinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler ile özel veya resmi tüzel kişiler ile olan ilişkilerde Genel Başkan'ın bilgi ve muvafakati ile onun adına bizzat veya vekili ile partiyi temsil eder.

35.8. Genel evrak kayıtlarının tutulduğu birim olarak partinin yazışma ve haberleşme ünitesidir. Partinin bütün resmi ve parti içi ve dışı yazışmalarını yapar.

35.9. Partinin düzenli ve modern bir arşive sahip olması için gerekli çalışmaları yapar.

MADDE 36 – GENEL SEKRETER YARDIMCILARI

Genel Sekreterlik hizmetlerinin yürütülmesinde Genel Sekreter'e yardımcı olmak üzere, Genel Sekreter'in önerisi ile Genel Başkan tarafından en fazla beş genel sekreter yardımcısı atanabilir. Genel sekreter yardımcılarının görev bölümü, yetki ve sorumlulukları Genel Sekreter'ce belirlenir.

MADDE 37 – GENEL MUHASİP VE YARDIMCILARI

Merkez Yönetim Kurulu, seçildiği kongreyi müteakip yapacağı ilk toplantıda, Genel Başkan tarafından gösterilecek Parti üyesi adaylar arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile bir Genel Muhasip seçer. Gerek görüldüğü takdirde ve Genel Muhasibin önerisi üzerine Genel Başkan tarafından en fazla üç Genel Muhasip Yardımcısı atanabilir. Parti Genel Muhasibi;

37.1. Parti Merkez teşkilatının muhasebe ve mali işlerini yürütür, Parti gelirleri ile gider ve harcamalarının mevzuata uygun olarak gerçekleşmesine yönelik tedbirleri alır.

37.2. Genel Merkez kesin hesap raporları ve bütçe tasarılarının zamanında hazırlanarak ilgili mercilere sunulması ile muhasebe ve mali işlere ilişkin defter kayıt ve belgelerin ilgili mevzuat hükümlerine göre tutulması, kaydedilmesi ve saklanması işlemlerini birinci derecede sorumlu olarak yürütür.

37.3. Parti parası ile para hükmündeki kıymetlerinin Muhasebe Yönetmeliği ve diğer mevzuat hükümlerine göre muhafaza edilmesini sağlar.

37.4. Üçüncü şahıslarla yapılacak ve Partiye mali sorumluluk yükleyen sözleşmeleri takip ederek, parti menfaatleri ve mevzuata uygun olarak tamamlanmasını temin eder.

37.5. İl teşkilatlarının muhasebe ve mali işlerini denetler, eksiklik ve aksaklıkları tespit ederek, bunları giderecek çalışmalar yapar. Parti Teşkilatı'nın muhasebe ile ilgili yazışmalarını yürütür.

37.6. Mali işlerin yürütülmesi ile ilgili olarak alt kademe çalışmalarında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.

37.7. Partinin para girdi ve çıktıları ile ilgili raporu üçer aylık dönemler itibariyle Genel Başkan'a veya Genel Başkanın tayin edeceği Genel Başkan Yardımcısına vermek zorundadır.

MADDE 38- BAŞKANLIK DİVANI TEŞKİLİ VE ÇALIŞMA ESASLARI

Başkanlık Divanı; En Üst İcra Kuruludur. Bu Kurul; Genel Başkan, Genel Sekreter, Genel Muhasip ile birlikte, Genel Başkan tarafından partinin üyeleri içerisinde belirlenen toplam 7 (Yedi) kişiden teşkil eder.

Kurul toplantıları; Başkanlık Divanı üye tam sayısının salt çoğunluğu ile Genel Başkan'ın/Vekilinin uygun gördüğü şekil, süre ve yerlerde yapılır. Kararlar; katılanların çoğunluğu ile alınır. Eşitlik halinde Genel Başkanın görüşü kabul edilir.

MADDE 39 – BAŞKANLIK DİVANININ GÖREV VE YETKİLERİ

Başkanlık Divanı, Genel Başkan'ın danışma ve Partinin yürütme organı olarak aşağıdaki hususlarda Genel Başkan'a yardımcı olur.

39.1. Genel Başkan ve Parti sözcüsü tarafından gerek görülmesi halinde Parti adına yapılacak önemli açıklamalara ilişkin esasların tespit edilmesinde,

39.2. Partinin, Merkez Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda sevk ve idaresinde,

39.3. Partinin muhtelif teşkilat ve kademelerinin çalışmalarında uyum ve iş birliğinin sağlanmasında,

39.4. Partinin TBMM Grubu ve partili hükümet üyeleri ile Genel Merkez arasındaki koordinasyonun temininde, Ayrıca, Tüzükte verilen görev ve yetkilere ilişkin kararların yanında, acil ve zaruri hallerde münhasır olmak ve yapılacak ilk Merkez Yönetim Kurulu toplantısına sunulacak bilgi vermek kaydıyla, Merkez Yönetim Kurulu yetkisindeki bütün konularda kararlar alıp, bu kararları uygulatabilir.

MADDE 40- GENEL İDARE KURULU (GİK) TEŞKİLİ

40.1. Büyük Kongre'de gizli oyla seçilen; Genel Başkan hariç en az 15 (Onbeş) üyeden oluşur. Bu sayı Büyük Kongre 'de alınacak karar ile azaltılıp çoğaltılabilir.

40.2. Genel Başkan, Genel İdare Kurulunun başkanıdır.

40.3. Genel Başkan, yokluğunda yerine bir Başkanlık Divanı üyesini görevlendirmedeği takdirde Genel İdare Kuruluna, Genel Sekreter başkanlık eder.

40.4. Genel İdare Kurulunun görevi, seçtikleri Büyük Kongre'yi takip eden seçimli Büyük Kongre'ye kadar devam eder. Bu süre zarfında, istifa ve diğer sebeplerle Kurulda meydana gelecek boşalmalar, Genel Başkanın göreve davetiyle, sırasıyla yedek üyelerden tamamlanır. Boşalan üyenin yerine atanan kişi, yapılacak ilk seçimli Kongre'ye kadar Kurulda görev alır.

40.5. Genel İdare Kurulu; üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ayda bir defa olağan toplanır. Üyelerinin Üçte birinin yazılı talebiyle, gündem teklifinde bulunulabilir. Gündem teklifleri toplantıdan en az bir gün önceden Genel Sekreterliğe yapılır. Toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar alır.

40.6. Genel Başkan'ın çağrısı veya Genel İdare Kurulu üyelerinin üçte birinin yazılı talebiyle olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantılarda Salt çoğunluk aranır ve kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır.

40.7. Genel Başkanın çağrısıyla yapılacak toplantılarda, Genel İdare Kurulu üyelerine, Genel Başkan veya başkanlık divanı üyelerinin teklifiyle oylama yapılacak konular hakkında yazılı bilgi ve varsa, oylama yapılacak konuya ilişkin evrakların suretleri verilir. Bu toplantılarda, oylamalar açık oyla gerçekleştirilir. Oylama sonucunun eşit olması halinde, Genel Başkanın tercihte bulunduğu tarafın görüşü karara bağlanır.

40.8. Herhangi bir mazeret belirtmeksizin, aralıksız üç toplantıya veya yılda altı toplantıya katılmayan üye, Genel İdare Kurulu üyeliğinden istifa etmiş sayılır.

MADDE 41- GİK GÖREV VE YETKİLERİ

41.1. Büyük Kongre kararlarını uygulamak;

41.2. Devlet Partisi Tüzüğü ve Programındaki amaç, temel ilke ve değerler ile parti politikalarının toplumun her kesimine yayılmasına, tanıtılmasına ve her kesimce benimsenmesine yönelik çalışmaları yürütmek;

41.3. Kongre takvimini ve gündemini belirlemek; Kongrenin disiplin ve uyum içerisinde yapılmasını sağlamak.

41.4. İl ve ilçe yönetim kurullarının üye sayısını her birinin kongre tarihlerinden en az otuz gün evvel belirlemek;

41.5. Ön inceleme sonunda aday adaylığı uygun görülenler arasından adayların sıralaması için ön seçim, teşkilat yoklaması (aday yoklaması) ve merkez yoklaması usullerinden biri veya birkaçı veya tamamının uygulanabilmesine karar vermek;

41.6. Her yılın başında yıllık üyelik aidatını kanuni sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla belirlemek;

41.7. Diğer siyasi partilerle, kanunlar çerçevesinde yapılacak görüşmeleri, görüşmelerin içeriğini ve ortaklaşa yapılacak çalışmaların onaylanması veya bu çalışmaların sonlandırılması için Merkez Yönetim Kuruluna tavsiyede bulunmak;

41.8. Başkanlık, Milletvekili genel veya ara seçimleri ile mahalli seçimlere katılım katılmamaya ilişkin tavsiye kararını Merkez Yönetim Kuruluna sunmak;

41.9. Milletvekilliği ve belediye başkanlıklarıyla il genel meclisi ve belediye meclisi üyelikleri için aday tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek;

41.10. Gerekli görüldüğü hallerde Devlet Partisi Tüzüğü ve Programında değişiklik tekliflerinin hazırlanmasını sağlamak ve bu tekliflerden uygun görülenlerin Kongrenin onayına sunulmak üzere Merkez Yönetim Kuruluna iletmek;

41.11. Partinin ilke ve kararlarına aykırı davranış ve faaliyetleri tespit edilen il ve ilçe yönetimlerinin üçte iki çoğunlukla görevden el çektirilmesini Merkez Yönetim Kuruluna teklif eder.

41.12. Gerek gördüğü hallerde yukarıdaki yetkilerinin tamamını veya bir kısmını üçte iki oy çokluğu ile Başkanlık Divanına devredebilir.

MADDE 42 – MERKEZ YÖNETİM KURULU; TEŞKİLİ, GÖREV SÜRESİ VE ÇALIŞMA USULÜ

Merkez Yönetim Kurulu, Büyük Kongre'den sonra Partinin en üst seviyede karar organıdır. Parti Genel Başkanı ve Büyük Kongre'de seçilen ve **Genel Başkan hariç en az 15 (Onbeş) Asil, 5 (Beş) yedek üyeden oluşur.** İl, ilçe ve belde teşkilatında herhangi bir görev yürütmekte olanlardan Merkez Yönetim Kurulu üyeliğine seçilenlerin, bu göreve başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir. Merkez Yönetim Kurulunun görevi seçildikleri kongreyi takip eden olağan kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde istifa ve diğer sebeplerle Kurulda meydana gelecek boşalmalar, Genel Başkanın yedek üyeler arasından sıraya göre yapacağı atama ile doldurulur. Boşalan üyenin yerine atanan kişi, asil üyenin süresini tamamlar.

Merkez Yönetim Kurulu toplantılarını üye tam sayısının salt çoğunluğu ile ayda bir yapar. Normal toplantılar dışındaki olağanüstü toplantılar için Genel Başkan tarafından üyelere çağrı yapılması gerekir. Kararlar toplantıya katılanların çoğunluğu ile alınır. Merkez Yönetim Kurulu, Genel Başkan'ın bulunmadığı zamanlarda Genel Başkan'ın belirleyeceği Genel Başkan Yardımcısının başkanlığında toplanır. Merkez Yönetim Kurulu toplantısına geçerli mazereti olmaksızın üst üste iki defa katılmayan veya bir takvim yılı içinde geçerli mazereti olmaksızın dört defa katılmayan üyenin **MYK** üyeliği düşer.

MADDE 43 – GÖREV VE YETKİLERİ

Merkez Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

43.1. Parti program ve tüzük hükümlerini, Büyük Kongre kararlarını uygulamak ve bunlara göre partinin bütün teşkilatını idare etmek,

43.2. Lüzum görülen yerlerde teşkilat kurmak, görevden almak, görevden alınanların yerine yenilerini atamak,

43.3. Partinin program ve tüzüğünün tatbiki, mesai şeklinin tanzimi, ihtisas komisyonları ve bürolarının teşkili ile sair lüzumlu gördüğü hususlar hakkında yönetmelikler hazırlamak,

43.4. Partinin prensiplerini yaymak için bütün yayın ve telkin vasıtalarından faydalanmaya çalışmak,

43.5. Partinin umumi faaliyet ve siyaseti hakkında teşkilatı aydınlatmak ve yapılması gereken işler hususunda direktif ve talimat vermek; teşkilat kademelerinden intikal eden mevzularda karar vermek ve gerekli gördüğü malumatı istemek,

43.6. Büyük Kongreye sunulacak bilançoyu, kesin hesap raporunu, bütçeyi, umumi faaliyet raporunu hazırlamak,

43.7. Partinin görüşü ve ele aldığı meseleleri parti teşkilatı ile Meclis Grubuna aksettirmek, takip ve sonuçlandırmak, lüzumu halinde Meclis Grup Yönetim Kurulu ile müşterek toplantı yapmak,

43.8. Partinin gelirini artırmaya çalışmak ve bunun için gerekli tedbirleri ve kararları almak,

43.9. Bütün seçimlere ait seçim mekanizmasını tanzim, sevk ve idare etmek,

43.10. Tatbikatta ve yeni durumlar karşısında lüzumlu kararları almak, kanunlar ile tüzüğün verdiği bütün görevleri yerine getirmek.

43.11. Partinin menfaatine uygun, kanunların ve tüzüğün yasaklamadığı bütün görevleri yapmak, bu sebeple her türlü kararı ve tedbirleri almak,

43.12. Parti teşkilatının kanun ve tüzük hükümlerine uygun çalışmalarını temin ve murakabe etmek üzere parti müfettişlerinin çalışma şekli ve usullerini tanzim edici yönetmeliği hazırlamak, parti müfettişlerini kontrol ve murakabe etmek,

43.13. İl ve ilçe teşkilatlarındaki organların ve bu organların başkanlık divanının üye sayısını kanuni sayıdan az olmamak üzere azaltmak veya çoğaltmak, bu karar kongrelerden sonra ise nasıl tamamlanacağını tespit etmek; Parti teşkilat kademeleri hiyerarşik sıra ile Merkez Yönetim Kuruluna bağlıdır. Merkez Yönetim Kurulu zaruri gördüğü hallerde teşkilat kademelerinin görev ve yetkilerini resen kullanabilir. Merkez Yönetim Kurulu, yukarıda sayılan görevlerinin bir kısmını Başkanlık Divanına devredebilir.

MADDE 44: DİSİPLİN KURULLARI

Siyasi Partiler Kanununa ve ilgili diğer kanunlara, parti tüzüğüne, parti yetkili organlarının kararlarına ve talimatlarına aykırı davranışta bulunanlar hakkında disiplin soruşturması yapmak ve karar vermek üzere aşağıdaki disiplin kurulları kurulur;

44.1 -İL DİSİPLİN KURULU

İl Disiplin Kurulu; il kongresinde gizli oyla 3 asil 2 yedek üye olarak seçilir. İl Disiplin Kurulu;, İl çevresinde kayıtlı bulunan ve Yüksek Disiplin Kurulunun birinci derecede bakacağı işler ve TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu' nca bakılacak işler dışında kalan bütün partililer hakkında, birinci derecede disiplin soruşturması yapmaya ve karar vermeye yetkilidir.

İl Disiplin Kurulu, İlçe Yönetim Kurullarının gerekçeli teklifi ve İl Yönetim Kurulunun sevki ile, yada İl Yönetim Kurulunun veya İl Başkanının doğrudan sevki ile intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.

İl Disiplin Kurulunun verdiği kararlara karşı, İl Yönetim Kurulu veya ilgili üye, tebliğden itibaren 15 gün içinde Yüksek Disiplin Kurulu'na itiraz edebilir. Üyelere ait itiraz dilekçeleri İl Yönetim Kuruluna verilir. İl Yönetim Kurulu, kendi görüşünü de eklemek suretiyle dosyayı Yüksek Disiplin Kurulu'na gönderir. Karara, İl Yönetim Kurulunca itiraz edildiği takdirde itiraz yazısının bir sureti ilgiliye 7 gün içinde tebliğ edilir.

İl Yönetim Kurulları, itiraza konu olan dosyaları en geç 15 gün içinde Yüksek Disiplin Kurulu'na göndermek zorundadır.

Kesin çıkarma cezaları, ilgilisi itiraz etmemiş olsa bile, incelemek ve karar verilmek üzere İl Disiplin Kurulunca Yüksek Disiplin Kurulu'na gönderilir.

44.2 -YÜKSEK DİSİPLİN KURULU (YDK)

Yüksek Disiplin Kurulu partinin en üst disiplin kuruludur. Büyük Kongre tarafından Genel İdare üyelerinin seçimlerine ilişkin usul ve esaslara göre seçilen en az 7 (Yedi) Asil ve 2 (İki) yedek üyeden oluşur.

YDK nun birinci derece disiplin organı olarak:

- a -Kurucu Üyeler,
- b -Genel Başkan, GİK asil ve yedek üyeleri ve genel muhasip,
- c- İl başkanı, İl yönetim kurulları ile il disiplin kurullarının başkan ve asil üyeleri, il ve ilçe belediye başkanları, yan kuruluşların il başkanları,
- d -YDK başkanı ile asıl ve yedek üyeleri,
- e -TBMM'nin partili eski üyeleri ve eski hükümet üyeleri, hakkında birinci derecede disiplin soruşturması yapar ve parti içi işlemler açısından kesin olarak karara bağlar.

YDK nun ikinci derecede;

- a-İl disiplin kurullarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazları, Siyasi Partiler Kanununun 57. maddesinin hükmü saklı kalmak üzere kesin karara bağlar.

b-Tüzük gereği intikal eden il disiplin kurullarının ihraç kararlarını ikinci derece disiplin kurulu olarak inceleyip, lehte veya aleyhte bozulmasına, bozmanın niteliğine göre gerekli olan cezayı tayin etmeye, değiştirilmesine veya kaldırılmasına karar verebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar, parti içi işlemler açısından kesindir.

44.3 -TBMM PARTİ GRUP DİSİPLİN KURULU

Partinin TBMM Grup Genel kurulunca seçilen üyelerden oluşur. Sayısı Grup İç Yönetmeliğince belirtilir. Disiplin Kurulu üyeliğine aday olmak ve seçilebilmek için, disiplin cezası almamış olmak şarttır.

Grup Disiplin Kurulu, grup üyelerinin partiden geçici veya kesin ihracını gerekli kılan eylemlerin dışında kalan, tüzükte yazılı ve TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği'nde belirtilen disiplin suçlarıyla ilgili işlere bakar ve karara bağlar. Tüzükte yazılı esaslar saklı kalmak kaydıyla milletvekilleri hakkında yapılacak disiplin soruşturmasının usulleri, soruşturmayı gerektiren durumlar, verilecek disiplin cezaları ve kesinleşme şartları, Grup İç Yönetmeliği'nde belirtilir.

44.4 -MÜŞTEREK DİSİPLİN KURULU

Müşterek Disiplin Kurulu, Yüksek Disiplin Kurulu ile TBMM Parti Grup Disiplin Kurulundan oluşur. Yüksek Disiplin Kurulunun başkanı, başkan yardımcısı ve sekreteri, bu kurulun başkanlık divanını oluşturur.

Kurul, TBMM Parti Grubu üyelerinin partiden geçici veya kesin ihraçlarını gerektiren eylemleri dolayısıyla disiplin soruşturması ve Partili milletvekillerine ilişkin olarak Grup Disiplin Kurulunun veya Yüksek Disiplin Kurulunun vermiş olduğu kararlara, ilgilinin itirazı hâlinde bakar, son ve kesin kararı verir.

Yüksek Disiplin Kurulu ile Parti TBMM Grup Disiplin Kurulu'na ilişkin çalışma usul ve esasları, Müşterek Disiplin Kurulu için de geçerlidir.

MADDE 45- DİSİPLİN KURULLARINA İLİŞKİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Disiplin kurulları, en yaşlı üye başkanlığında yapacağı ilk toplantısında gizli oylama ile başkan, başkan yardımcısı ve sekreter seçimi yaparak kurulun başkanlık divanını oluşturur. Sekreter kurula karşı raportörlük görevini yapar. Kararları ilgili yerlere yazıyla bildirir.

Disiplin kurulu üyeleri partinin, kongre delegelikleri ve TBMM grup üyeliği hariç, hiçbir organında görev alamazlar

Bir üye müşterek disiplin kurulu hariç, aynı zamanda partinin birden fazla disiplin kurulunda üyelik yapamaz.

Eşler ile birinci ve ikinci derece kan ve sıhri hısımlar, aynı disiplin kurulunda birlikte görev alamaz, bunlarla ilgili soruşturma ve kararlara katılamazlar.

Disiplin kurulu üyeleri ile parti arasında hiçbir hizmet bağı kurulamaz ve partiden gelir sağlanamaz.

Kurul üyeliklerinde boşalma olması halinde, sıradaki yedek üye, kurul başkanı tarafından göreve davet edilerek kurul üyeliği tamamlanır.

Günü belli olan toplantılara, haklı mazeret olmaksızın ardı ardına üç kez veya bir yıl içinde aralıklı altı kez katılmayan üye, kurul üyeliğinden istifa etmiş sayılır ve yerine yedek üye davet edilir.

Disiplin kurulları kendiliğinden soruşturma yapamaz. Ancak sevk yetkisine sahip olan kurullarca kendisine intikal ettirilen dosyaları ve konuları karara bağlar.

Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az 2/3 si ile toplanır ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir.

Disiplin kurulu başkan ve üyeleri, kendi haklarında yürütülen soruşturmalara katılamazlar.

Disiplin Kurulları, halin gerektirdiği ceza ile buna neden olarak gösterilen söz veya fiilleri açıkça belirterek ilgilinin yazılı müdafaasını alır. İlgili kendisine tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde, ancak seçimlerde veya herkesin gözü önünde açıkça veya yayın yolu ile işlenen suçlarda ise 7 gün içinde savunmasını yazılı olarak vermek zorundadır. Bu müddet içinde verilmeyen savunma nazara alınmaz.

Disiplin kuruluna sevk edilen partinin savunması alınmadan veya savunma vermektен vazgeçtiği anlaşılmadan karar verilemez. Savunma daveti kurul başkanınca yapılır. Savunma davet yazısı, ayrı adres bildirilmemişse ilgilinin parti üye kütüğünde yazılı adresine tebliğ edilir veya gönderilir. Bulunamaz veya kabulden imtina eder ise, savunmadan vazgeçtiğine hükmedilerek dosyadaki bilgi ve belgelere göre gerekli karar verilir.

Disiplin kurulları, kendilerine intikal ettirilen işler hakkında, yasa ve tüzük hükümleri ile zaruret hallerinden kaynaklanan durumlar saklı kalmak kaydıyla 30 gün içinde karar verirler.

Her türlü parti toplantısında, konunun tüzük gereği gündem konusu edilmesi dışında, sevk kararları ile disiplin kurullarına intikal eden konuyla ilgili disiplin kurulu kararı kesinleşinceye kadar bu konular hakkında görüş, tavsiye ve telkinde bulunulamaz.

Parti teşkilat ve yönetim birimleri, disiplin kurullarının incelemelerini kolaylaştırmak ve taleplerini geciktirmeksizin yerine getirmek zorundadırlar.

Disipline sevk edilen üyenin daha önce disiplin cezası almaması ve pişmanlık duyması halinde bir alt disiplin cezası verilebilir.

Disiplin kurulları, sevk kararında isnat edilen eylemle bağılıdır. Gerek görmeleri halinde soruşturmayı genişletir ve tanık dinleyebilirler. İddia ve savunmayı kanun, tüzük ve ilgili mevzuata göre değerlendirerek vicdani kanaatlerine göre karar verirler. Ancak disiplin kurulları, sevk kararında önerilen cezadan daha ağır bir ceza veremezler.

Disiplin kurulları, gerekçeli olarak alacakları kararlarını, ilgiliye ve sevk eden organa bildirirler. İlgili, parti kayıtlarında yazılı adresinden ayrılmış ve yeni adresi de belli değil ise, hüküm özeti gazete ilanı ile tebliğ edilir. İlandan itibaren 15 gün içinde itiraz edilmeyen kararlar kesinleşir.

Disiplin kararlarının uygulanması için kesinleşmiş olması gerekir. Parti yetkilileri ve organları, kesinleşmiş disiplin kurulu kararlarının uygulanmasını geciktiremezler.

Disiplin Kurullarının kararlarının kaydedilmesi için bir karar defteri bulundurulur. Bu defterin tasdik edilmesi gerekmez. İfadeler ve sair evrak disiplin kurullarınca bir dosyada saklanır.

MADDE 46- DİSİPLİN KURULUNA SEVK YETKİSİ

İl disiplin kuruluna sevk yetkisi, il yönetim kuruluna; Yüksek Disiplin Kurulu'na sevk yetkisi, Genel İdare Kurulu ile Merkez Yönetim Kurulu'na, TBMM Parti Grup Disiplin Kurulu ile Müşterek Disiplin Kurulu'na sevk yetkisi, TBMM Parti Grup Yönetim Kurulu ile Genel İdare veya Merkez Yönetim Kurulu'na aittir. Disiplin kuruluna sevk kararı, yetkili kurulun üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Karardan önce ilgiliyi dinleyip gerek gördüğü inceleme ve araştırmaları, görevlendireceği üye veya üyeleri vasıtasıyla yaptırabilir. İhbar veya şikâyet eden, sevke yetkili kurulun üyesi ise, konuyla ilgili toplantı ve müzakerelere katılamaz, kendisine inceleme ve araştırma görevi verilemez. Disiplin kuruluna sevk kararlarının gerekçesi, isnat olunan fiil ile uygulanması istenen disiplin cezasını ve nedenlerini açıklar şekilde olması zorunludur

MADDE 47-DİSİPLİN CEZALARI

Parti disiplin kurullarınca verilebilecek disiplin cezaları şunlardır:

- Uyarma: Uyarma, partilinin yazılı olarak dikkatinin çekilmesidir.
- Kinama: Kinama, partilinin 'kusur' bildirimini içeren yazılı uyarılmasıdır.
- Partiden ve gruptan geçici ihraç: Eylemin niteliğine göre iki aydan az bir yıldan fazla olmamak üzere partilinin, parti ve grup çalışmalarına katılmaması, partideki görevinin sona ermesi, parti üyeliğinin ceza süresince askıya alınmış olması sonuçlarını doğuran disiplin cezasıdır. Geçici ihraç ceza süresi karar tarihinde başlar, süresinin dolması ile yeni bir karar ve işleme gerek olmadan kalkmış sayılır. Geçici çıkarma cezası alanlar, bu süre içinde parti üyelerine tanınan hakları kullanamazlar ve cezalarının tamamlanmasından itibaren 6 ay süre ile parti organlarına seçilemezler. Geçici ihraç kararı, partilinin parti tüzük ve programına, diğer mevzuatına ve organların bağlayıcı kararlarına uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.
- Partiden ve gruptan kesin ihraç: Partilinin parti kaydının ve parti ile olan tüm ilişkilerinin sona erdirilmesi sonucunu doğuran en ağır disiplin cezasıdır. Partiden kesin

ihraç kararları kesinleştikten sonra bütün teşkilata duyurulur ve ilgilinin kayıtlı olduğu ilçedeki kütüğüne işlenir.

a-Uyarma Cezasını Gerektiren Fiiller;

- Parti kademelerinin uyum ve işbirliğini sarsıcı tutum ve davranışlarda bulunmak
- Yetkili organlarca davetli olduğu toplantılara mazeret beyan etme gereği duymaksızın katılmamak,
- Durumu müsait olduğu halde taahhüt ettiği aidatını ödememek veya geç ödemek,
- Tevdi edilmiş görevin ifası konusunda lakayt davranışlar sergilemek,
- Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında basın yoluyla incitici beyanlarda bulunmak,
- Partinin gayesine ve özüne aykırı olmasa bile yetkili organların bilgisi ve izni olmadan parti adına açıklamalarda bulunmak ve yayın yapmak,
- Yetkili organlarca verilen görevleri titizlikle yerine getirmemek, ihmal etmek
- Tüzüğün 8. Maddesindeki şartları yerine getirmemek
- Partililerin kişilikleri ile uğraşmak, parti üyeleri hakkında küçük düşürücü sözler söylemek,

b-Kınama Cezası Gerektiren Fiiller;

- Parti aleyhine tazmini gerekli bir zarar doğmasa bile, tutulması gereken defter ve kayıtları kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutmamak,
- Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, partideki göreviyle bağlı hizmet gereği kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemenin, ihmal sonucu kaybına neden olmak,
- Bir yıl içinde iki defa uyarma cezası gerektiren eylemlerinden ötürü uyarma cezası ile cezalandırılmış olmak,
- Parti içi birlik ve beraberliği zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak
- Parti içi çalışmaların yapıldığı kapalı toplantılarda yapılan konuşmaları dışarıya sızdırmak
- Parti organlarıncaya verilen görevleri yerine getirmemek
- Haklı bir sebebi olmadan seçimlerde oy kullanmamak.
- Parti yararlarını zedeleyici yayın ve propaganda yapmak,
- Parti görevlilerini küçültücü sözler söylemek, Parti çalışmalarını zorlaştırıcı eylem ve davranışlarda bulunmak,
- Partili üyeler ve yöneticiler hakkında bilerek ve isteyerek aslı olmayan söylentiler çıkarmak, bunları yaymak,
- Geçerli özrü olmaksızın seçimlerde oy kullanmamak,

c-Partiden ve Gruptan Geçici İhraç Cezasını Gerektiren Fiiller;

- Görevi icabı kendisine teslim edilmiş evrakı istendiğinde vermekten kaçınmak,
- Parti içinde ayrımcılık yapmak,
- Parti çalışmalarında üyelere sözlü ya da eylemli saldırıda bulunmak, çalışmaları engellemek,

- Partinin ve parti organlarının toplantılarında saklı kalması gereken konuları ve kararları, sebebi ne olursa olsun, açıklamak,
- Parti yöneticileri ve üyeleri hakkında gerçek dışı haber yaymak, iftira, karalama ve küçük düşürücü beyanlarda bulunmak,
- Parti içinde ve parti faaliyetlerinde kişisel çıkar gözetir tutumlar sergilemek, partili olmayı nüfuz sayarak kötüye kullanmak,
- Kanuni sorumlulukları ile ödeme ve tazmin sorumluluğu saklı kalmak kaydıyla, partideki göreviyle bağlı hizmet gereği kendisine teslim edilmiş eşya veya malzemeyi kasıtlı olarak kaybetmek veya görevden ayrılma halinde teslim etmekten kaçınmak ve bu konuda ısrarlı davranmak,
- Usulüne uygun olarak alınmış grup kararlarına uymamak,
- Bir yıl içinde iki defa kınama cezası gerektiren eylemleri nedeniyle yetkili disiplin kurulunca cezalandırılmış olmak,

d-Partiden ve Gruptan Kesin İhraç Cezasını Gerektiren Fiiller;

- Partinin tüzük ve programına, demokrasi, insan hakları ve hukukun evrensel temel kural ve normlarına aykırı faaliyetlere katılmak, destek olmak yahut bizzat aykırı eylem ve işlemlerde bulunmak,
- Milletin ülkesi ve devletiyle olan birliğine ve bölünmez bütünlüğüne zarar verici faaliyetler içinde olmak, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan esaslara aykırı eylem veya işlemde bulunmak,
- Siyasi Partiler Kanunu'na göre parti üyeliğine engel bir fiilden dolayı kesin mahkumiyetine rağmen partiden istifa etmemekte direnmek,
- Yetki ve görevini kötüye kullanarak partinin resmi kayıtları üzerinde tahrifat yapmak veya belgeleri yok etmek,
- Parti mal ve parasını zimmetine geçirmek, özel işlerinde kullanmak,
- Kongrelerde ve aday yoklamalarında menfaat karşılığı oylama sonuçlarına tesir etmek, parti içi ve dışı seçimlerde hile veya sahtecilik yapmak,
- Parti Yöneticileri, Üyeleri veya parti tüzel kişiliği hakkında basın yayın araçları ile kamuoyu önünde gerçek dışı haber yaymak, iftira, hakaret, karalama veya küçük düşürücü beyanlarda bulunmak,
- Seçimlerde, partiden olur almadan bağımsız aday olmak, diğer partilerin veya bağımsız adayların propagandalarını yapmak, yahut parti adayları aleyhine çalışmak,
- Geçici ihraç cezasıyla cezalandırılmış olmasına karşın, aynı cezayı gerektiren yeni bir fiil işlemiş olmak,
- Parti çalışmalarında, üyelere ve görevlilere eylemli saldırıda bulunmak, çalışmayı engellemek veya önlemek, parti yöneticileri ve üyelerine karşı şiddet uygulamak,
- Partiyi ve parti çalışmalarını alet ederek çıkar sağlamak,

MADDE 48-DİSİPLİN SUÇLARINDA ZAMAN AŞIMI

Vukuundan itibaren iki yıl, öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde sevk kararı alınmamış disiplin suçlarıyla ilgili soruşturma yapılamaz

MADDE 49-TEDBİRLİ OLARAK DİSİPLİN KURULUNA SEVK

Tedbirli olarak disiplin kuruluna sevk, üyenin partideki görevlerinden derhal uzaklaştırılması sonucunu doğuran tedbir işlemidir. Partiden kesin veya geçici ihracı gerektiren hallerde, disiplin kuruluna sevke yetkili kurul, tedbirli olarak sevk kararı verebilir. Disipline sevk nedeni, Tüzüğü'nün 47. maddesinin c. ve d. Fıkralarında yazılı haller dışında kalan durumlara dayalı ise, tedbir kararının sevke yetkili kurulun üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile alınması gerekir.

Tedbir kararı il yönetim kurulunca verilmiş ise, hakkında tedbir kararı verilen üye, 7 gün içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. Kurul bu itirazı 7 gün içinde karara bağlar. Taraflar, bu karara karşı 7 gün içinde Yüksek Disiplin Kurulu'na itiraz edebilirler. Yüksek Disiplin Kurulu'nun bu konuda 7 gün içinde vereceği karar kesindir. Tedbirli sevk kararları, Genel İdare Kurulu veya Merkez Yönetim Kurulu veya TBMM Grup Yönetim Kurulu tarafından verilmiş ise, yukarıda yazılı süreler içinde soruşturmayı yapacak disiplin kuruluna itiraz edebilir. İtiraz üzerine 7 gün içinde verilecek karar kesindir.

Disiplin kurulları, soruşturmanın her aşamasında tedbirin kaldırılmasına re'sen karar vermeye yetkilidirler. Kovuşturma sonunda disiplin kurulunca ceza verilmez veya uyarma yahut kınama cezasına dönüştürülür ise, başka bir karara gerek olmadan tedbir kalkmış sayılır ve ilgilinin tedbir kararı ile sona eren bütün hakları iade edilmiş olur.

MADDE 50-DİSİPLİN CEZALARINA YARGI NEZDİNDE İTİRAZ HAKKI

Partiden veya gruptan geçici veya kesin ihraç cezası verilen üye, bu cezaya karşı, alınan kararın kanuna, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra 30 gün içinde nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir. Mahkeme bu itirazları, diğer işlerden önce ve en geç otuz gün içinde basit muhakeme usulüne göre inceleyerek karara bağlar, bu karar kesindir.

MADDE 51-DİSİPLİN CEZALARINI AF YETKİSİ

Disiplin kuruluna sevke yetkili olan kurullar ile disiplin cezası almış olan kişinin af istemleri, Genel Başkan'ın oluruna göre GİK gündemine alınır ve karara bağlanır. GİK görüşmeleri sonucunda alınan gerekçeli karar Büyük Kongre gündemine alınır. Disiplin kurullarınca verilmiş cezaların af yetkisi, Büyük Kongre'ye aittir.

MADDE 52 – TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 20 veya daha fazla milletvekili bulunması hâlinde, Parti grubu meydana getirilir. Parti Genel Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir yazı ile grup kurulduğu bildirilir. Parti milletvekilleri bu grubun üyeleridir. Partinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunun çalışma usul ve

esasları bu Tüzükte gösterilen hükümler saklı kalmak kaydıyla Grup İç Yönetmeliğinde gösterilir. Grup İç Yönetmeliği'nin, Grubun kurulduğunu bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde Grubu meydana getiren milletvekilleri tarafından hazırlanarak, Grup milletvekillerinin salt çoğunluğu ile kabul edilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmesi şarttır.

MADDE 53- - TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GRUP BAŞKANI, BAŞKAN VEKİLLERİ VE GRUP YÖNETİM KURULU

Parti Genel Başkanı aynı zamanda Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubunun da başkanıdır. Genel Başkan milletvekili değilse, meclis grubu yapacağı ilk toplantıda üyeleri arasından üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bir Grup Başkanı seçer. İlk iki turda salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde, üçüncü turda en fazla oyu alan seçilmiş olur.

Grup Yönetim Kurulu, başkan ve başkan vekilleri dahil en az 10 üyeden oluşur. Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu, Grup Başkanına yardımcı olmak üzere üyeleri arasından yeteri kadar başkan vekili ile asıl ve yedek Grup Yönetim Kurulu üyelerini seçer. Grup başkan vekilleri ve grup yönetim kurulu üye sayılarını belirlemeye parti grubu yetkilidir. Grup Başkanı ile Grup Yönetim Kurulu üyeleri ve başkan vekilleri her yasama yılının başında o yasama yılı için seçilir. Üyeliklerde boşalma olması halinde, yedekler sıra ile çağrılarak kurul tamamlanır. Başkan ve başkan vekilliklerinde boşalma olması durumunda bu görevler için yeni seçim yapılır. Genel Başkan dışında Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim kurullarının asıl ve yedek üyeliklerinde ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görev alamaz. Seçime ilişkin diğer usul ve esaslar Grup İç Yönetmeliği'nde gösterilir.

MADDE 54- TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GRUP DİSİPLİN KURULU

Grup Disiplin Kurulu, milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi ve grup çalışmalarına ilişkin faaliyetlerindeki fiil ve eylemleri nedeniyle yapılacak takibatta, birinci derecede disiplin karar merci olarak görev yapmak üzere, parti grubunca kendi üyeleri arasından seçtikleri 5 asıl, 3 yedek üyeden meydana gelir. Bu kurul ayrıca yürütme işleri için bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir de sekreter seçer.

Disiplin Kurulu, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır, kararlarını gizli oyla ve mevcudun çoğunluğu ile alır. Ancak, Gruptan kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir. Milletvekilleri hakkındaki disiplin takibatının şekli, usul ve esasları ile kovuşturmayı gerektiren haller, disiplin cezaları ve itiraz usulleri, bu Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup İç Yönetmeliğinde belirtilir.

MADDE 55- GRUP ÜYELERİNİN UYMASI GEREKEN ESASLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarında; partinin ilkelerine, programına ve Parti Grup ve Büyük Kongre kararlarına uymak ve bunları desteklemek,

geçerli mazeretleri olmadıkça Meclis Genel Kurulu ve grup çalışmaları ile komisyon çalışmalarına katılmak zorundadırlar.

MADDE 56- GRUPTA GİZLİ OYLAMA

Grup Genel Kurulunda seçimlere ait oylamalar ile milletvekillerini bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır.

MADDE 57- GRUP HÜKÜMET İLİŞKİLERİ

Devlet Başkanına, Bakanlar Kuruluna veya bir bakana Türkiye Büyük Millet Meclisinde veya Grupta, güven veya güvensizlik oyu verilmesi konusunda karar almak yetkisi, Grup Genel Kuruluna aittir.

BEŞİNCİ BÖLÜM İL, İLÇE VE BELDE TEŞKİLATI

İl Teşkilatı; İl Kongresi, İl Başkanı, İl Yönetim Kurulu ve İl Disiplin Kurulundan oluşur.

MADDE 58- İL KONGRESİ

İl kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İl başkanı, il yönetim kurulu ile il disiplin kurulu asıl ve yedek üyeleri ile büyük kongre delegelerinin seçimlerini yapar, gündemindeki konuları müzakere edip karara bağlar.

İl Kongreleri, ilçe kongrelerinde tüzüğe göre seçilen delegelerle tabii delegelerden meydana gelir. Seçilmiş delege sayısı 500'ü geçemez. Her ilçeden gelecek delege sayısını; Genel Başkan veya bu iş ile ilgili görevlendireceği Genel Başkan Yardımcısı tarafından belirlenir. Bir ilin milletvekilleri, il başkanı ve yönetim kurulu üyeleri, disiplin kurulu başkan ve üyeleri ile Büyükşehir Belediye Başkanları o il kongresinin tabii üyeleridir. Geçici yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de kongreye katılma hakkı vardır, ancak bunlar delege değilse oy kullanamazlar.

MADDE-59 -İL BAŞKANI

İl başkanı, il kongresi tarafından gizli oy ile seçilir. Partinin il düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütülmesini sağlar, denetler ve il içerisinde partiyi temsil eder. Aynı kişi, en fazla üç olağan dönem il başkanı seçilebilir. İl başkanlığının herhangi bir suretle boşalması halinde, Genel Merkez Teşkilat Başkanlığı İl Yönetim Kurulunun görüşünü alarak kongreye kadar görev yapmak üzere bir başkan adayını Merkez Yönetim Kurulu onayına sunar. Yeni başkan tayin edilinceye kadar geçecek dönemde, başkanlık görevi, tüzükteki sırasına göre bir başkan yardımcısı tarafından yürütülür.

İl çevresinde Partinin temsilcisidir. İl yönetim kuruluna, il ya da büyükşehir belediye meclisi grubuna, il genel meclisi grubuna başkanlık eder

İl başkanı, il yönetim kurulunun, ilçe yönetim kurulunun, il ya da büyükşehir belediye meclisi grubunun, il genel meclisi grubunun, il düzeyinde kurulmuş çalışma gruplarının kanun ve Tüzükle belirlenen veya Parti organlarıncaya verilen görevleri yerine getirmeleri için uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlar

Başkanı olduğu ilin çevresindeki ilçelerin ekonomik, sosyal ve yöresel sorunlarını inceler. Bunların çözümüne yardımcı olur. İlçe başkanlarıyla düzenli olarak toplanır. Parti örgütüyle, meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalarla, yaygın ve yerel basınla ilişkileri sağlıklı tutar; onların sorunlarıyla ilgilenir; çözümlerine katkıda bulunur; bu kuruluşlarda görevli Partililerle işbirliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı olur.

İl başkanı, belediye çalışmalarında etkinlik ve başarı sağlamak için Partili belediye başkanlarıyla sürekli ilişki içinde olur.

İl başkanı, il çevresindeki il genel meclisi grubunu, belediye meclisleri gruplarını ve Partili belediye başkanlarını, çalışmaları yönlendirmek değerlendirmek ve eşgüdüm sağlamak amacıyla ayrı ayrı ya da birlikte toplantılara çağırabilir

MADDE 60- İL BAŞKAN YARDIMCISI, İL SEKRETERİ VE İL MUHASİBİNİN GÖREVLERİ

a. İl Başkan Yardımcısı: İl başkan yardımcıları, il başkanınca verilecek görevleri yapar ve il başkanının görevde olmadığı zamanlarda il başkanına vekâlet ederler.

b. İl Sekreteri: İl Sekreteri; Kanun, parti tüzüğü ve yönetmeliklerine göre tutulması gereken defter, kayıt ve dosyaların usulüne uygun olarak tutulması ile Partinin her türlü yazışmalarının yürütülmesinden sorumludur.

c. İl Muhasibi: İl muhasibi; il teşkilâtının hesap işlerini yürütür. Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri uyarınca tutulması gereken muhasebe defter ve kayıtlarının usulüne uygun olarak tutulmasını sağlar. Alt kademelerin hesaplarını denetler. Üyelik aidatlarını tahsil eder. Üst kademelere sunulmak üzere kesin hesap raporu ve yıllık bütçe tasarısının zamanında hazırlanması ve ilgili mercilere ulaşmasını sağlar. Başkan ve il muhasibi, harcamaların yönetim kurulu kararlarına uygunluğundan müteselsil olarak sorumludur.

MADDE 61 -İL YÖNETİM KURULU

İl yönetim kurulu, en fazla üç yıl görev yapmak üzere il kongresi tarafından gizli oyla seçilir ve il başkanı hariç en az 7 (Yedi) Asil, 2 (iki) Yedek Kişiden oluşur.

MADDE 62- İL YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

İl yönetim kurulu, il çevresinde partinin başarısı ve amaçlarının gerçekleştirilmesi için yapılacak çalışmaları düzenlemekle ve yürütmekle yükümlüdür. Bu amaçla;

a. Partinin ilkelerini, amaçlarını, Programını, politikalarını ve görüşlerini halka beğendirmek ve benimsetmek için çalışır. Bunlara ve Partiye karşı yapılabilecek eleştirileri yanıtlar.

b. Tüzük kurallarını, kongrelerin ve üst yönetim birimlerinin kararlarını uygular; il düzeyinde oluşturulan çalışma gruplarının, ilçe örgütlerinin, il ya da büyükşehir belediye meclisi grubunun ve il genel meclisi grubunun çalışmalarını, yılda en az bir kez ilçe örgütlerinin hesaplarını denetler.

c. Diğer partilerin çalışmalarını izler.

d. İl düzeyinde ve ilçelerde sürdürülecek eğitim çalışmalarını programlayarak gerçekleştirir ve denetler.

e. Bütün seçimlerde, parti adaylarının kazanmasını sağlamak için il düzeyinde ve ilçelerde gerekli çalışmaları yapar ve yaptırır. Seçim çalışmalarını denetler. Seçimlerle ilgili yasal görevlerini zamanında ve eksiksiz yerine getirir.

f. İl çevresinin genel anlamdaki ekonomik, sosyal ve yöresel sorunlarını inceler. Bunların çözümüne yardımcı olur. Meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalarla, yaygın ve yerel

Basınla ilişkileri sağlıklı tutar; onların sorunlarıyla ilgilenir; çözümlerine katkıda bulunur; bu kuruluşlarda görevli partililerle işbirliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı olur.

g. İl çevresindeki ekonomik, sosyal ve siyasal olaylarla ilgili bilgileri toplar, değerlendirir ve üst yönetim birimlerine bildirir.

h. İl çevresinde uygun yerlerde, siyasal, toplumsal ve kültürel nitelikte toplantılar düzenler ve üst yönetimi bilgilendirir.

i. Gerekli gördüğü konularda, araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere, uzmanların ve üyelerin katılacağı çalışmalar gerçekleştirir.

j. Partinin gelir kaynaklarını genişletmek ve arttırmak için çalışmalar yapar.

MADDE 63- İL YÖNETİMİNDE İŞ BÖLÜMÜ

a. İl başkanı, il başkan yardımcılarının görev alanlarını belirler.

b. İl sekreteri, il yönetim kurulu toplantı ve tutanaklarını düzenler, kararları karar defterine geçirir, imza edilmelerini sağlar. İlin gelen-giden her türlü evrak işlerinden, yazışmalarından ve arşivin düzenlenmesinden sorumludur.

c. İl saymanı, ilin hesap işlerini yürütür; gelir gider işlemlerinin zamanında ve mevzuata uygun olarak yapılmasını sağlar; Partiye yeterli ve düzenli gelir sağlanmasına çalışır; Partinin Demirbaşlarının ve malvarlığının korunmasını gözetir; ilde kayıtlı parti üyelerinin aidatlarının düzenli olarak ödemeleri için gerekli çalışmaları yapar.

d. İl eğitim sekreteri, parti içi eğitim programının uygulanmasını sağlar, Parti eğitimcilerinin çalışmalarını düzenler.

e. İl bilişim sorumlusu, bilgi ve iletişim teknolojilerinden en verimli biçimde faydalanılmasını, birimler arasındaki iletişimin sağlanmasını, bilişim sistemlerinin kesintisiz ve güvenli bir biçimde kullanılmasını sağlar.

MADDE 64- İL DİSİPLİN KURULU

İl Disiplin Kurulu İl Kongresi Tarafından seçilmiş en az 3 asil 2 yedek üyeden oluşur.

MADDE 65- İL DİSİPLİN KURULU GÖREVLERİ

O İl bünyesinde kayıtlı Üyeler ile ilgili; Siyasi Partiler Kanununa ve ilgili diğer kanunlara, parti tüzüğüne, parti yetkili organlarının kararlarına ve talimatlarına aykırı davranışta bulunanlar hakkında disiplin soruşturması yapmak ve karar vermek.

MADDE 66-İLÇE TEŞKİLATI

İlçe Teşkilatı; İlçe Kongresi, İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu ve İlçe Yürütme Kurulu'ndan oluşur.

MADDE 67- İLÇE KONGRESİ

İlçe kongresi, seçilmiş ve tabii delegelerden oluşur. İlçe başkanını, ilçe yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerini; ilçeyi temsil edecek il kongre delegelerini seçer.

Gündemindeki konuları görüşerek karara bağlar.

İlçe nin seçilmiş delege sayısı 200 geçemez. İlçenin kayıtlı üye sayısı 300 den az ise üyelerin tamamı ilçe kongre delegesi sayılır. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri kongreye katılma hakkına sahiptir. Ancak delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

Kayıtlı üye sayısı 300' den fazla ise; köy ve mahalle sayısı da 300 den az ise; önce her mahalle ve köy için birer delege tahsis edilir. Tahsis toplamı 200 sayısından düşülür. Arta kalan delege sayısı, partinin son milletvekili genel seçiminde o ilçede almış olduğu toplam oy rakamına bölünür. Bölüm sonucu çıkan kat sayının, o ilçeye bağlı her mahalle veya köyde alınmış oyla çarpımı sonucu çıkan sayıya göre en büyükten küçüğe sıralanarak arta kalan delege köy ve mahalleye dağıtılması ile tahsis olunan sayının toplamı, ilgili mahalle veya köyün ilçe kongresi için seçeceği delege sayısını teşkil eder.

Çeşitli nedenlerle partinin almış olduğu oyun belli olmaması halinde; son yerel seçim sonuçlarına göre, onun da belli olmaması halinde, ilçenin toplam seçmen sayısı ile mahalle ve köy seçmen sayılarına göre aynı yöntem uygulanmak suretiyle delege dağılımı belirlenir. Mahalle ve köy sayısı toplamı 200'den fazla ise nüfus, alınan oy ve coğrafi yakınlık göz önünde bulundurularak sayıyı 200 e indirecek birleştirmeler yapılarak her mahalle ve köye bir delege tahsis edilir.

İlçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri, ilçe ve belde belediye başkanları ilçe kongresinin tabii üyeleridir. İl belediye başkanları merkez ilçe kongresinin tabii üyesidir.

İlçe yönetim kurulu kongreden bir ay önce kongre delege dağılım listesini hazırlar ve il yönetim kurulunun onayına sunar ve onaydan sonra ilan eder. Listenin ilanından itibaren 15 gün içinde yapılacak itirazları, il yönetim kurulu kesin olarak karara bağlar. İlk kongrede bu işlemler ve süreler gerekli değildir.

MADDE 68- İLÇE BAŞKANI

İlçe başkanı, ilçe kongresi tarafından tek dereceli seçim ve gizli oyla seçilir. Partinin ilçe düzeyindeki çalışma ve faaliyetlerinin koordinasyon ve yürütülmesini sağlar, denetimini gerçekleştirir ve ilçe teşkilatını temsil eder. İlçe başkanlığının herhangi bir suretle boşalması halinde, İl Yönetim Kurulu İlçe Yönetim Kurulunun görüşünü alarak kongreye kadar görev yapmak üzere bir başkan adayını Genel Merkez Teşkilat

Başkanlığının onayına sunar. Yeni başkan tayin edilinceye kadar geçecek dönemde, başkanlık görevi, tüzükteki sırasına göre bir başkan yardımcısı tarafından yürütülür.

İlçe çevresinde Partinin temsilcisidir. İlçe yönetim kuruluna, İlçe belediye meclisi grubuna, başkanlık eder

İlçe başkanı, İlçe yönetim kurulunun, ilçe düzeyinde kurulmuş çalışma gruplarının kanun ve Tüzükle belirlenen veya Parti organlarınca verilen görevleri yerine getirmeleri için uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlar

Başkanı olduğu İlçe çevresindeki ekonomik, sosyal ve yöresel sorunlarını inceler. Bunların çözümüne yardımcı olur. Parti örgütüyle, meslek ve sivil toplum örgütleriyle, sendikalarla, yaygın ve yerel basınla ilişkileri sağlıklı tutar; onların sorunlarıyla ilgilenir, çözümlerine katkıda bulunur; bu kuruluşlarda görevli Partililerle iş birliği yaparak başarılı olmalarına yardımcı olur.

İlçe başkanı, belediye çalışmalarında etkinlik ve başarı sağlamak için Partili belde belediye başkanlarıyla sürekli ilişki içinde olur.

MADDE 69- İLÇE YÖNETİM KURULU

İlçe yönetim kurulu, Başkan Hariç en az 5 (Beş) Asi, 2 (iki) Yedek kişiden oluşur. İl ve ilçe yönetim kurulları, seçimlerini müteakip en geç bir hafta içerisinde toplanarak, tüzüğün Genel Merkez için öngörülen görev bölümü esas alınarak kendi bünyelerine uygun görev bölümü yaparlar.

Mazeretsiz olarak peş peşe 3 veya bir yıl içinde 5 toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyesi istifa etmiş sayılır ve yerine yedek üyelerden ilk sıradaki üye davet edilir. Boşalma sebebiyle yönetim kurulu sayısı yarıdan aşağı düşerse, bir üst teşkilat başkanı, olağan kongreye kadar görev yapmak üzere yeni bir yönetim kurulu tespit eder.

MADDE 70- İLÇE YÜRÜTME KURULU

Bu kurul üyeleri, ilçe başkanınca ilçe yönetim kurulu üyeleri arasından; il yürütme kuruluna paralel olarak belirlenir. İlçe yürütme kurulu üyeleri arasındaki görev bölümü, ilçe başkanı tarafından yapılır. İlçe başkanı, ilçe yönetim kurulu arasından seçtiği yardımcılarında birini ilçe muhasibi, birini de ilçe sekreteri olarak atar. Bu kurul ilçe yönetim kurulunun gündemini hazırlar, ilçe başkanının verdiği görevleri yapar, ilçe kongresi ve ilçe yönetim kurulunca alınmış kararların ve verilen görevlerin icrasını sağlar.

MADDE 71- BELDE TEŞKİLATLARI

İl ve İlçe merkezleri dışında belediye teşkilatı olan yerlerde kurulur. Başkan dahil en az 3, en çok 15 üyeden teşekkül eder. Bir o kadar yedek üye atanır. Belde yönetim kurulu, ya doğrudan ilçe başkanlığınca yada ilçe yönetim kurulunca kendi üyelerinden görevlendirilecek bir üyenin başkanlığında, o beldede oturan partili üyelerce seçilir.

İlgili beldenin belediye hudutları dahilinde ikamet eden veya iş yeri bulunan her üye, belde yönetim kurulu başkan veya üyelikleri için adaylığını koyabilir veya aday gösterebilir. Belediye meclisi veya il genel meclisi üyeleri belde teşkilatında görev alamaz.

Belde yönetim kurulları kendi aralarında bir başkan, bir sekreter ve bir muhasip üye seçerler.

İlçe Yönetim Kurulu ihtiyaca göre belde yönetim kurulunun sayısını artırabilir, Kadın ve gençlik kolları temsilcisi atayabilir. Belde yönetim kurulu atanmadaki usule göre değiştirilebilir. Teşkilatın ilk kuruluşunda yedek liste verilmesi zorunlu değildir.

ALTINCI BÖLÜM İL VE İLÇELER İÇİN MÜŞTEREK HÜKÜMLER

MADDE 72- YAPILAMAYACAK İŞLER

Yönetim kurulu üyeleri ve kurul başkanları:

a. Parti program ve tüzüğüne aykırı beyanda bulunamazlar. Merkez Yönetim Kurulunun izni olmaksızın kademelerini aşan "Parti Genel Politikası" hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerinin bulunduğu yerdeki resmi makamlardan daha yukarı makam ve mercilerle yazışma yapamazlar.

b. Bir üst kademeye danışıp, gerekli izni almadan kendi kademelerindeki resmi makam ve merciler hakkında menfi demeçler veremezler.

c. Kademe esasına uymadan bir üst kademeye şikâyetle bulunamazlar. Ancak, üst kademeye anlatamadıkları istek ve şikâyetleri bulunduğu takdirde, bağlı oldukları kademeye bilgi vermek suretiyle onun üstündeki kademeye başvurabilirler.

d. Bağlı oldukları üst kademe ile bağlantılarını veya ilgilerini kesmeye karar veremezler.

MADDE 73- YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI

Belde, ilçe ve il yönetim kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını mevcudun çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik olması durumunda, başkanın bulunduğu tarafın görüşü benimsenmiş sayılır. Kurul toplantıları teşkilât binasında yapılır. Yönetim kurullarınca çağrılıp dinlenmesine karar verilenler dışında, kurul üyesi olmayanlar toplantılara katılamaz. Yönetim kurullarının olağan toplantıları en az 15 günde bir yapılır. İl ve ilçe başkanı ile yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu, olağanüstü toplantı düzenlenmesini isteyebilir ve çağrıda bulunabilir. Toplantıların günü ve saati önceden tespit edilerek karar defterine yazılır ve bütün üyelere imza ettirilir.

Yönetim kurulları gerek görmeleri hâlinde daha sık toplantı yapılmasını kararlaştırabilirler. Haklı bir mazereti olmaksızın, kendisine toplantı gününe ilişkin tutanak imzalatırılmış veya toplantı günü yazılı olarak bildirilmiş olmasına rağmen, üst üste üç toplantıya katılmayan üye, görevinden çekilmiş sayılır. Görevinden çekilmiş sayılan üyenin bir üst kademeye itiraz hakkı vardır. Üst yönetim kurulunun kararı kesindir.

MADDE 74- KURUCU YÖNETİM KURULLARI

Yeni teşkilat oluşturulacak veya kapatılıp yeniden açılacak ya da feshedilen belde, ilçe ve illerde Merkez Yönetim Kurulu tarafından kurucu yönetim kurulları teşkil

olunur. Kurucu yönetim kurulları, kendi kademelerinin kongrelerine kadar, seçilmiş yöneticilerin hak ve yetkilerine sahip olarak görev ifa ederler.

MADDE 75-ÜYELİKLERİN BOŞALMASI

Belde, ilçe ve il yönetim kurulları ile il disiplin kurulları asıl ve yedek üyelerinin her ne sebeple olursa olsun, toptan çekilmeleri veya bu kurulların herhangi bir nedenle boşalması hâlinde, boşalan kurullar yerine; belde için ilçe yönetim kurulunun teklifi üzerine il yönetim kurulunun onayı ile, ilçe için il yönetim kurulunun teklifi üzerine Merkez Yönetim Kurulunun onayı ile, il kurulları için ise Merkez Yönetim Kurulunca yenileri teşkil olunur. Bu kurullar, kongre tarafından seçilmiş yönetim ve disiplin kurullarının hak ve yetkilerine sahiptirler.

İl veya ilçe yönetim kurulu ile il disiplin kurulunun üye sayısı, yedeklerin tamamının göreve getirilmesine rağmen toplantı yeter sayısının altına düşerse kurul boşalmış sayılır. İşten el çektirme dışında bir sebeple il veya ilçe başkanlığının boşalması hâlinde, ilgili kurul yedekleriyle tam sayıya, bu mümkün olmadığı takdirde, karar yeter sayısına tamamlandıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile kendi aralarından birini yeni başkan olarak seçerler. Seçilen yeni başkan, gerek görülmesi hâlinde aynı usul ve esaslarla değiştirilebilir.

MADDE 76- İŞTEN EL ÇEKTİRME VE GEÇİCİ YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

Teşkilâtlardaki yönetim kurulları veya kurul üyeleri;

a. Siyasi Partiler Kanunu ve iş bu Tüzük hükümleri gereğince tutulması gereken defterlerin ve kayıtların usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde tahrifat yapılması, uygun yer ve şekilde muhafaza edilmemesi ya da muhasebe ile ilgili kayıt ve belgelerin süresi içinde Genel Merkez'e gönderilmemesi,

b. Kurullarda görev alanların kimlik bilgilerinin mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilmemesi,

c. Ülke ve parti menfaatlerine, kanun, tüzük ve yönetmelikler ile partinin ilke, amaç, hedef ve politikalarına aykırı tutum ve davranışlarda bulunulması, teşkilatların birlik ve uyum içinde sevk ve idaresinde zafiyet gösterilmesi,

d. Haklarında Siyasi Partiler Kanunu'nun 102'nci maddesinde ve Tüzüğün 78'nci maddesinde kesin olarak partiden çıkarılma cezasını gerektiren hâllerin sabit olması, durumunda, ilgililerin kanuni sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla Merkez Yönetim Kurulunda yapılacak gizli oylama sonucunda, üye tam sayısının en az üçte ikisinin müspet oyu ile alınacak bir kararla aşağıdaki şekilde işten el çektirilirlir. İlçe yönetim kurulu, bir belde yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli kılan herhangi bir durum tespit ettiği takdirde, durumu gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna bildirerek, belde başkanının veya belde yönetim kurulu üyelerinin tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir.

İl yönetim kurulu, bir ilçe yönetim kurulu hakkında işten el çektirmeyi gerekli bir durumu tespit ettiğinde, bu durumu gerekçeli kararı ile Merkez Yönetim Kuruluna bildirir. İl yönetim kurulu gerekçeli kararında, ilçe başkanı da dahil ilçe yönetim kurulunun tamamının veya bir kısmının işten el çektirilmesini isteyebilir. Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurulunun yaptığı müracaat üzerine belde ve ilçe teşkilâtları başkan ve yönetim

kurulu üyelerinin veya resen il başkanının veya il başkanı dahil yönetim kurulu üyelerinin tamamı ve yahut bir kısmını işten el çektirebilir. Karar kesindir. İ

İlçe ve il yönetim kurullarının, asıl ve yedek üyeleriyle birlikte toptan işten el çektirilmeleri hâlinde, Merkez Yönetim Kurulu işten el çektirme kararı ile birlikte geçici bir yönetim kurulu kurar ve ilgili teşkilât birimine tebliğ eder. İşten el çektirme hâlinde teşkil olunan kurullara, geçici kurullar denir. İşten el çektirme kararının ilçe yönetim kuruluna tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde ilçe, il yönetim kuruluna tebliğinden itibaren ise 45 gün içerisinde il kongresi toplanarak yeni yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde ilçe ve il kongresi için yeni delege seçilmemiş ise, kongre eski delegelerle toplanır. Bu suretle seçilen yönetim kurullarının görev süresi, normal kademe kongrelerine kadar devam eder. Kısmen el çektirme hâllerinde, ilgili il ve ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır. Kısmen el çektirme halinde boşalma hükümleri uygulanır.

MADDE 77-BİRDEN FAZLA GÖREV YASAĞI

Belde, ilçe ve il teşkilâtında başkan veya kurul üyeliklerine seçilmiş olanlar, kongre delegelikleri hariç olmak üzere tek görev yürütebilirler. Bir üst kademede başkan veya kurul üyeliğine seçilenlerin yeni görevlerine başlayabilmeleri için eski görevlerinden ayrılmaları gerekir. Milletvekilliği ya da mahalli idareler seçimleri sonunda bir göreve seçilmiş olanlar, aynı zamanda teşkilat kademelerinde başkan ve kurul üyeliklerinde bulunamazlar.

Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Yönetim, Disiplin ve Denetim Kurullarının asıl ve yedek üyeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında görevli olanlar Merkez Yönetim ve Disiplin Kurulu asıl ve yedek üyesi olamazlar.

MADDE 78- KONGRE GÜNDEMİ

Kongre gündemi, kendi kademelerinin yönetim kurulunca hazırlanır. Gündemin kanunlara, parti tüzüğüne uygun olarak hazırlanmasından ilgili yönetim kurulu sorumludur. Gündem maddelerinin sırası hazır bulunan delegelerin onda birinin teklifi ve kongreye katılanların çoğunluğunun kararı ile değiştirilebilir veya aynı şekilde gündeme yeni maddeler ilâve edilebilir.

MADDE 79- DAVET, YOKLAMA VE KONGRENİN AÇILMASI

Kongrenin; toplanacağı günü, yeri, saati ve gündemi ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar kongreden en az 15 gün önce o yerdeki mutat yöntem ile ilân edilir. Gazete ile ilâna gerek olup olmadığına, ilgili yönetim kurulu karar verir.

Seçim yapılacak kongreye, kesinleşen listelerdeki üyeler katılabilir. Her kademe kongresi, kendi yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya kendi üyelerinden biri tarafından yoklama yapıldıktan sonra, üye tam sayısının salt çoğunluğunun mevcudu hâlinde açılabilir. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde toplantı ertelenir. İkinci

toplantı; bu toplantıya ilişkin ilânda ve delegelere gönderilen yazı ve mektuplarda belirtilen gün, saat ve yerde toplanır. İkinci toplantı, hazır bulunan delegelerle yapılır.

MADDE 80- KONGRE BAŞKANLIK DİVANININ TEŞKİLİ VE GÖREVLERİ

Kongreyi, başkanlık divanı yönetir. Kongre açıldıktan sonra bir başkan, bir ikinci başkan ve yeter sayıda kâtip üyeden müteşekkil bir başkanlık divanı seçilir. Başkan adayı bir kişi ise; seçim, el kaldırmak suretiyle iş'ari oyla yapılır, birden fazla aday çıkması durumunda ise gizli oya başvurulur. Diğer üyeler yine iş'ari oyla seçilirler. Divan başkanı toplantıyı yönetir, kongre gündemini uygular ve toplantı düzenini sağlar. Söz isteyenlere sırasıyla söz verir. Başkanlık divanı, ortaya çıkan lüzum üzerine kararlarını üye sayısının salt çoğunluğu ile verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf, çoğunluğu sağlamış sayılır.

Toplantı sırasında düzeni bozanları önce ihtar eder, iki ihtara rağmen düzeni bozmaya devam edenler, oy verme hakları saklı kalmak kaydıyla toplantıdan çıkartılır. Kongre Başkanı, Siyasi Partiler Kanunu'nun dördüncü kısmında yer alan siyasi partilerle ilgili yasaklara aykırı konuşmalar yapan veya davranışlarda bulunan kongre üyelerine derhâl müdahale eder, sözlerini keser ve gerekli görür ise dışarıya çıkartılmalarını sağlar. İzleyicilerden bu şekilde davranan olursa, bunların da dışarıya çıkartılmasını sağlar, gerekli görürse kongreye ara verip, izleyici yerlerini boşaltabilir. Bu konuda alınacak karar kesindir.

MADDE 81-KONGRELERİN GÖREV VE YETKİLERİ

İlçe ve il kongreleri kendi kademelerinin üst karar ve denetim organıdır. Bu itibarla:

a. Kendi kademesinin yönetim kurulunun faaliyet raporunu görüşür ve karara bağlar.

b. Yönetim kurulunun sunduğu gelir-gider ve harcamalarını gösteren yıllık kesin hesap raporunu gerektiğinde bir komisyona inceletir. Komisyon en kısa zamanda raporunu hazırlar ve kongre başkanlık divanına verir. Komisyon raporu kongre tarafından görüşülerek kabul veya ret kararı verilir. Kesin hesap kongrece kabul edilirse, ilgili yönetim kurulu ibra edilmiş sayılır. İlçe ve il kongrelerinde faaliyet raporu ile kesin hesap durumu hakkında görüşme yapıp karar verilmeden, seçimlere geçilemez.

c. Kongreler üye tekliflerinden yetkili olduğu konuları karara bağlar. Yetkisi dışında bulunanların ise yönetim kurulunca ilgili kademelere bildirilmesine karar verir. Üyelerin dilek ve şikâyetlerini değerlendirir.

d. Kanunların yasakladığı hususlar dışında her türlü genel siyasi konular, ülke ve bölge meseleleri ile kamu hizmetleri hakkında görüşme yapıp, karar alınabilir.

e. İlçe kongresi; ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile il kongresine katılacak delegeleri, il kongresi ise il başkanı, il yönetim ve disiplin kurulu üyeleri ile büyük kongre delegelerini seçer.

f. Kongreler, ilgili kanunlar ile bu Tüzüğün diğer maddelerinde belirtilen sair görevleri yerine getirir.

MADDE 82-KONGRELERDE SEÇİMLERİN YAPILMASI VE TUTANAKLAR

İlçe ve il organları seçimleri ile üst delege seçimleri yargı gözetimi ve denetimi altında gizli oy ve açık tasnif yöntemi ile aşağıdaki esaslara göre yapılır. Seçim yapılacak il ve ilçe kongrelerine ilişkin delege listeleri, bu tüzüğün ilgili maddeleri doğrultusunda; ilgili seçim kurulu başkanına, kongrenin yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya dair hususları içeren belgelerle birlikte verilir.

Seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceler ve varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra kongreye katılacakları belirleyen listeleri onaylar ve iade eder. Onaylanan liste ile toplantıya ait diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden 7 gün önce kongresi yapılacak olan kademenin bulunduğu binaya asılarak ilân edilir. İlân süresi üç gündür. İlân süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar hâkim tarafından onaylanarak kongresi yapılacak teşkilâta gönderilir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memurlar, diğer üyesi de aday olmayan Parti üyeleri arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üyede belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula, memur üye başkanlık eder. Seçim sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğünün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi ve oyların tasnifiyle görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız devam eder. Seçilme yeterliliğine sahip her parti üyesi, kongre seçimlerinde adaylığını koyabilir veya aday gösterilebilir.

Kongrelerde seçilecek organlara adaylık müracaatı için divan başkanlığınca bir süre tespit edilerek kongreye duyurulur. Bu süre sonunda adaylar ilan edilir. Aday listeleri adaylarca, organlara göre ayrı veya tek liste hâlinde yedekleri de gösterilmek üzere hazırlanıp yeteri kadar çoğaltılmış olarak süresi içinde kongre Başkanlık Divanına verilir. Başkanlık Divanı bu listeleri mühürleyip oy pusulası haline getirmek üzere ilçe seçim kurulu başkanına verir. İlçe seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listeler oy pusulası olarak sandık kuruluna verilir.

Kongre Başkanlık Divanı, ferdi ve toplu aday listelerini ayrı okumak suretiyle açık bir şekilde kongre üyelerinin bilgisine sunduktan sonra, askı yoluyla da kongre salonunda ilân eder. Kongre delegesi, birden fazla toplu liste varsa bunlardan birini oy pusulası olarak kullanmakta serbesttir. Bir zarftan birden fazla aynı içerikli toplu liste çıkarsa bunlardan biri, farklı içerikli birden fazla toplu liste çıkması durumunda ise her ikisi de dikkate alınmaz. Seçimlerde tek liste kullanılması ve bu listedeki isimlerin seçilecek üye sayısından fazla olması durumunda, seçmenlerce listedeki aday isimleri karşısına açılan kutulara, seçilecek üye sayısı kadar işaret konmak suretiyle tercih yapılır.

Seçimi yapılacak her organ için birden fazla liste var ise, delege bunlardan herhangi biri üzerinde mevcut adayları dikkate alarak gerekli gördüğü değişikliği yapabilir: Bir listedeki isimlerden bir kısmını çizip yerlerine diğer listelerden ya da listelerde yer almayan ferdi adaylardan isimler yazabilir. Ancak işaretleyeceği aday sayısı seçilecek sayıdan fazla olamaz. İşaretlemede veya silip yazmada yukarıdaki sayı ve usullere uyulmaması ile zarf ve oy pusulaların, kimin tarafından verildiğine dair işaret taşınması hâlinde oy pusulası geçersiz sayılır. Seçimlerde birden fazla listede isimleri

bulunan adayların aldıkları oy, tüm listelerden aldıkları oyların sayılıp toplanması suretiyle tespit edilir. Kongrede bulunan delegelerin tamamı oy kullandıktan ve sandık kurulunca yapılan uyarılara rağmen oy kullanacak başka delege kalmadığı anlaşıldıktan sonra, durum sandık kurullarınca bir tutanakla tespit edilerek sandıklar açılır ve oy sayımına geçilir. Seçim sonuçları, sandık seçim kurullarınca açıklanır ve bu sonuçlar kongre tutanağına geçirilir. Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca en az üç suret düzenlenerek yeni seçilen yönetim kuruluna verilir. Bu tutanakların bir sureti bir üst kademeye gönderilir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Kongrelerle ilgili diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 83- ŞİKAYET VE İTİRAZLAR

Köy ve mahalle toplantıları ile kongreler hakkındaki şikâyet ve itirazlar aşağıdaki usule tâbidir.

a. Köy ve mahalle toplantıları hakkındaki şikâyet ve itirazlar o köy ve mahalledeki partili üyelerin beşte biri tarafından toplantıyı takip eden üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır. İl Yönetim Kurulu, ilgili toplantıya ait dosyayı ilçe başkanlığından iki gün içinde getirterek, müteakip iki gün içinde şikâyet ve itirazı kesin olarak karara bağlar.

b. İlçe kongresine seçim işlem ve sonuçları dışındaki sebeplerle ileri sürülecek şikâyet ve itirazlar, kongreye katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreden sonraki üç gün içerisinde il yönetim kuruluna yapılır. İl yönetim kurulu şikâyet ile ilgili kongre dosyasını getirterek iki gün içinde karara bağlar. Taraflar il yönetim kurulunun kararına karşı, tebliğ veya ilandan başlayarak üç gün içinde kesin kararı verecek olan Merkez Yönetim Kuruluna itiraz edebilirler.

c. Seçim işleri dışında il kongresine dair şikâyet ve itirazlar, il kongresine katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreyi takip eden üç gün içinde Merkez Yönetim Kuruluna yapılabilir. Merkez Yönetim Kurulu yedi gün içinde itirazı inceler ve kesin karara bağlar.

MADDE 84- KONGRESİNİ YAPMAYAN KADEMELER

Her ne sebeple olursa olsun normal kongresini bir üst kademe kongresine kadar yapmamış olan ilçe ve il teşkilâtları üst kademe kongrelerine katılamaz ve kurullar münfesi hale gelir.

MADDE 85- İL GENEL MECLİSİ GRUPLARI

İl genel meclisi grubu, her ilde partili il genel meclisi üyelerinden oluşur. Grup partili en az üç üye ile teşekkül eder. İl genel meclisi parti grupları, en az bir grup başkan vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı

çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre genel kurulda hareket edilir. Bağlayıcı grup kararları gizli oylama ile alınır ve partili üyeler uymak zorundadır.

MADDE 86- BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARI

Belediye meclisinde, partili belediye başkanı ve partili meclis üyeleri Belediye Meclisi Parti Grubunu oluştururlar. Grubun teşekkülü için partili en az üç üyenin olması gerekir. Belediye meclisi parti grupları, en az bir grup başkan vekili ile bir sekreter seçerek çalışırlar. Başkan vekili, parti teşkilatı ile grup arasındaki koordinasyonu sağlar. Konu ve sorunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde grupta görüşülür, varılan sonuca göre hareket edilir. Gizli oylama ile alınan bağlayıcı grup kararlarına, partili belediye başkanı hariç, grubun üyeleri uymak zorundadırlar.

MADDE 87- İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ GRUPLARINA İLİŞKİN ORTAK HÜKÜMLER

İl, ilçe ve belde başkanları il veya ilçelerindeki il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerini, partinin yerel politikalarını tespiti ve çalışmaların gözden geçirilmesi için, çalışmalar hakkında bilgi edinmek için her zaman toplantıya çağırabilirler. Bu toplantılara, parti teşkilat kademe başkanı başkanlık eder.

YEDİNCİ BÖLÜM DANIŞMA KURULU VE YAN KURULUŞLAR

MADDE 88- DANIŞMA KURULU, GÖREV SÜRESİ VE ÇALIŞMA USULÜ

Danışma Kurulu Genel Başkana görüş ve öneriler sunmak üzere oluşturulan bir kuruldur. En fazla 40 üyeden oluşan Danışma kurulunun üyeleri Genel Başkan tarafından belirlenir.

Danışma kurulu üyeleri ortaklaşa veya bağımsız olarak, Genel Başkan tarafından belirlenecek konularda araştırma ve çalışma yapar.

Genel Başkan tarafından davet edildikleri takdirde; Merkez Yönetim Kurulu ile Başkanlık divanı Toplantılarına katılabilirler. Genel Başkan gerek gördüğü hallerde Danışma Kurulunu Toplayabilir. Genel Başkanın teklifi ve Merkez yönetim Kurulunun kararı ile Danışma Kuruluna ilave olarak partinin gelişimi ve tanıtımı amacıyla Yardımcı ve Yan kurul ve Kuruluşlarda oluşturulabilir.

MADDE 89- YAN KURULUŞLAR

Aile ve Kadın Kolları ile Gençlik Kolları, Merkez Yönetim Kurulu kararı ile; merkezi Ankara'da olmak üzere il, ilçe ve beldelerde kurulabilir. Aile ve Kadın kolları ile gençlik kollarının teşkilatlanmaları ile teşkilât kademelerinde yer alacak organların görev yetki ve sorumlulukları ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkartılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 90- AİLE ve KADIN KOLLARINA ÜYELİK

Tüzüğün ilgili bölümünde yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılmakla kadın kolu üyeliğini kazanmıştır.

İlçe üye kayıt defterinde üyelik kaydı olmayanların, doğrudan kadın kollarına üyelik kaydı yapılamaz. Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, genel merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş 'Kadın Kolu Üye Defteri' adı ile tanımlanan özel deftere üyelik yazımları yapılır. Böylece kadın üyeliği kazanılmış olur. Kayıtlar, köy veya mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesi de, karşılıklı kontrol yapabilmek amacıyla ayrı bir sütunda belirtilir.

MADDE 91- İLÇE AİLE ve KADIN KOLU

İlçe kadın kolu ilçe yönetim kurulunun teklifi ve İl Yönetim Kurulunun onayı ile belirlenecek sayıda kişiden oluşur.

Büyükşehir'e bağlı ilçelerle, illerin merkez ilçelerinde ve belediye sınırları içindeki nüfusu 50.000 ve daha fazla olan ilçelerde 15 kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek üye de belirlenir.

MADDE 92- İL AİLE ve KADIN KOLU

İl Kadın Kolu, İl Yönetim Kurulunun teklifi ve Genel Merkez Kadın Kolunun onayı ile belirleyeceği 15 kişiden, büyükşehir statüsündeki illerde ise 25 kişiden oluşur. Her ilde aynı miktarda yedek üye de belirlenir.

MADDE 93- GENEL MERKEZ AİLE ve KADIN KOLU

Genel Merkez Aile ve Kadın Kolu Genel İdare Kurulu'nun belirleyeceği 50 kişiden oluşur. Bu miktar GİK kararıyla artırılıp azaltılabilir. Aynı sayıda yedek üye de belirlenir.

Genel Merkez Aile ve Kadın Kolu, Genel Başkanın belirleyeceği Genel Başkan Yardımcısına ve Genel İdare Kurulu'na bağlı olarak çalışır.

Aile ve Kadın Kolu kuruluşunu takip eden 7 gün içerisinde Genel Başkan veya ilgili Genel Başkan Yardımcısı başkanlığında toplanarak Genel Merkez Kadın Kolu Başkanı ve Başkanlık Divanı Üyelerini tespit eder ve aralarında görev taksimatı yaparlar.

Genel Merkez Aile ve Kadın Kolu'nun çalışma esaslarını Genel İdare Kurulu belirler.

MADDE 94- GENÇLİK KOLLARINA ÜYELİK

Gençlik Koluna Üye Olmak Tüzüğün; ikinci kısmında yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 30 yaşından büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu üyeliğine mahsus deftere kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

MADDE 95- İLÇE GENÇLİK KOLU

İlçe Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulunun teklifi ve İl Yönetim Kurulunun onayı ile belirlenen sayıda kişiden oluşur. Büyükşehir'e bağlı ilçelerle, illerin merkez ilçelerinde ve belediye sınırları içindeki nüfusu 50.000 ve daha fazla olan ilçelerde 15 kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek üye de belirlenir.

MADDE 96- İL GENÇLİK KOLU

İl Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulunun teklifi ve Genel Merkez Gençlik Kolunun onayı ile belirlenen 15 kişiden, büyükşehir statüsündeki illerde ise 25 kişiden oluşur. Her ilde aynı miktarda yedek üye de belirlenir.

MADDE 97- GENEL MERKEZ GENÇLİK KOLU

Genel Merkez Gençlik Kolu, Genel İdare Kurulu'nun belirleyeceği 50 kişiden oluşur, bu miktar artırılabilir, azaltılabilir. Aynı sayıda yedek üye de belirlenir.

Genel Merkez Gençlik Kolu Genel Başkanın belirleyeceği Genel Başkan Yardımcısına ve Genel İdare Kuruluna Bağlı Olarak Çalışır.

Gençlik Kolu, oluşumunu takip eden 7 gün içerisinde Genel Başkan veya ilgili Genel Başkan Yardımcısı başkanlığında toplanarak Genel Merkez Gençlik Kolu Başkanı ve Başkanlık Divanı Üyelerini tespit eder ve görev taksimatı yapar.

Genel Merkez Gençlik Kolu'nun çalışma esaslarını Genel İdare Kurulu belirler.

MADDE 98- YARDIMCI KURUL VE KOMİSYONLAR

Parti Tüzük ve Programı'nda yer alan amaç, ilke, hedef ve politikaları geliştirmek, yaymak ve tanıtmak, propaganda usul ve esaslarını belirlemek, dünya ve Türkiye meseleleri ile ilgili araştırma ve değerlendirmeler yapmak, parti üyelerinin eğitimini temin etmek ve Türkiye'nin meselelerine çözüm üretecek kadrolar yetiştirmek üzere Genel Merkezde; Araştırma, Strateji Geliştirme ve Değerlendirme Merkezi (ARGE), Parti Hizmet İçi Eğitim Merkezi (Parti Okulu) ve Siyaset ve Liderlik Okulu Merkez Yönetim Kurulu kararı ile kurulabilir. Genel Başkan kararıyla Genel Merkezde "Genel Başkan Başkanışmanlığı ve Danışmanlığı", "Parti Müfettişliği", "Siyasi Etik Kurulu" ve "Çalışma Grupları" da oluşturulabilir. Bunlar Genel Başkan veya görevlendireceği bir divan üyesine bağlı faaliyet yürütürler.

Ayrıca il ve ilçe teşkilatlarında çeşitli konularda araştırma, inceleme ve değerlendirme yapmak üzere Başkanlık Divanı kararı ile çalışma grupları ve danışma kurulları kurulabilir. Bunların dışında da, Genel Merkez ve diğer teşkilât birimlerinde partinin amacına uygun olarak gerekli görülmesi halinde araştırma ve danışma amaçlı ihtiyari kurullar Merkez Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulabilir.

Kurulacak birimlerin teşkili, çalışma şekli, görev, yetki ve sorumlulukları ile üyelerinin sayısı düzenlenecek yönetmeliklerle belirlenir.

MADDE 99- YURT DIŞI TEMSİLCİLİKLER

Yurt dışı temsilcilikler, ilgili ülke mevzuatı da dikkate alınarak Genel Başkan'ın teklifi ve Merkez Yönetim Kurulunun kararı ile Tüzüğe ek listede belirtilen yerlerde

kurulabilir. Yurt dışı temsilciliklerinin kuruluşu ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 100-MÜŞTEREK HÜKÜM

Yardımcı kuruluşların, yan kuruluşların ve yurtdışı temsilciliklerin seçim işlemlerinde özel bir düzenlemenin yapılmadığı hallerde bu Tüzüğün seçim hükümleri uygulanabilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

SEÇİMLERE KATILMA VE PARTİ ADAYLARININ TESPİTİ

MADDE 101- SEÇİMLERE KATILMA

Partinin her kademesindeki organı, her türlü seçime katılmak için, Siyasi Partiler Kanununda ve Tüzükte gösterilen şartları yerine getirmekle yükümlüdürler. Genel ve mahalli seçimlere bütün yurt sathında katılmamak kararını, ancak Merkez Yönetim Kurulu verebilir.

MADDE 102- ADAY TESPİTİ

Devlet Partisi milletvekili adayları ile bunların listelerdeki sıraları,
a. Merkez adaylığı,
b. Merkez yoklaması,
c. Teşkilât yoklaması,
d. Ön seçim, usullerinden birisi, birkaçı veya tamamının bir arada veya ayrı ayrı uygulanması ve Siyasi Partiler Kanununun ilgili hükümlerine uyulması suretiyle tespit edilir. Hangi seçim çevresinde, hangi usulün tatbik edileceğine Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

MADDE 103- MERKEZ ADAYLIĞI

Merkez adayları, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının yüzde beşini aşmamak ve ilini, seçim çevresini, aday listesindeki sırasını, ön seçim veya diğer aday yoklama usullerinin yapılma tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kuruluna bildirmek şartıyla Genel Başkan tarafından tespit edilir. Genel Başkan, merkez adayı tespit ve sıralamasında lüzum görürse ilgili teşkilât kademesinin görüşünü de alır.

MADDE 104- MERKEZ YOKLAMASI

Bir seçim çevresinde Parti teşkilâtı bulunmaması, tek aday olması, herhangi bir nedenle o seçim çevresinde ön seçim yapılmasının mümkün olmadığı ilçe seçim kurulu başkanlığınca bildirilmesi veya yapılan ön seçimlerin yetkili seçim kurulunca iptal edilmesi hâllerinde ve Merkez Yönetim Kurulunun lüzum gördüğü sair hâllerde, Parti adaylarının Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilmesi, merkez yoklaması olarak ifade edilir.

Merkez yoklaması yapılacak seçim çevreleri Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilir. Merkez Yönetim Kurulu, bütün seçim çevrelerinde merkez yoklaması kararı alabileceği gibi, lüzum gördüğü seçim çevrelerinde de merkez yoklamasına karar verebilir.

MADDE 105- TEŞKİLÂT YOKLAMASI

Merkez Yönetim Kurulunun teşkilât yoklaması için karar verdiği seçim çevresinde, aday tespitine yönelik olarak yapılan yoklama usulüdür. Teşkilât yoklaması il başkanı, il yönetim kurulu asıl üyeleri, il disiplin kurulu başkanı ile o il çevresindeki ilçe başkanlarından oluşan kurul tarafından yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır.

Teşkilât yoklamasında oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, teşkilât yoklamasının yapılacağı tarihten en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına yazı ile bildirilir. Kesinleşen listeler yoklama tarihinden en az 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılmak suretiyle ilân edilir.

MADDE 106- ÖN SEÇİM

Merkez Yönetim Kurulunca ön seçim yapılmasına karar verilen seçim çevresinde Partiye kayıtlı bütün üyelerin katılması ile seçim yapılır. Seçimlerde oy kullanabilecek partili üye listeleri, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına kayıt defteriyle birlikte verilir. Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce Parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır. Ön seçimde yetkili ilçe seçim kurulunun gözetiminde gizli oy açık tasnif usulü uygulanır.

Genel seçimler için kabul edilen seçim çevresi, ön seçim için de esas alınır. Adayların eşit oy almaları hâlinde hangisinin bir üst sırada yer alacağına Merkez Yönetim Kurulu karar verir.

MADDE 107-ADAYLIĞA MÜRACAAT VE İZİN

Milletvekili seçimlerinde Partiden aday olmak isteyenler süresi içinde gerekli evrakları ile birlikte yazılı olarak Parti Genel Merkezine müracaat ederler. Yapılan müracaatlar Başkanlık Divanınca, yapılacak araştırma ve inceleme sonucuna göre değerlendirilir. Başkanlık Divanı değerlendirme sonuçları Merkez Yönetim Kurulunda görüşülerek durumları uygun görülenlerin aday yoklamalarına katılmalarına izin verilir.

Aday adaylarıyla ilgili inceleme, araştırma, değerlendirme veya gerek görülmesi halinde görüşme yapmak üzere Genel Merkezde; Genel Başkan tarafından belirlenecek üyelerden oluşan komisyon kurulabilir. Komisyon raporu Başkanlık Divanı değerlendirmesinde dikkate alınır. İl ve ilçelerin yönetim kurulu başkan ve üyesi olanlardan görev yaptıkları yerden milletvekilliği ve mahalli idareler seçimlerinde herhangi bir görev için aday aday olmak isteyenlerin, Merkez Yönetim Kurulu tarafından seçim takvimi de dikkate alınarak belirlenen tarihe kadar görevlerinden istifaları zorunludur.

MADDE 108- ADAYLIĞI KABUL EDİLMEYECEK OLANLAR

Parti yetkili kurullarınca haklarında kesin çıkarma kararı verilenler ve diğer partilerden herhangi birine adaylık başvurusunda bulunanlar ile il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyesi oldukları ve görev yaptıkları yerden aday adayı olmak istedikleri hâlde Merkez Yönetim kurulu tarafından belirlenecek olan tarihe kadar bu görevlerinden ayrılmayanların, seçimlere ilişkin olarak Partiye yaptıkları adaylık müracaatları herhangi bir incelemeye tâbi tutulmadan reddedilir.

MADDE 109-MAHALLİ SEÇİMLER

Mahalli idare seçimlerinde adayların tespitinde, milletvekili aday tespiti için öngörülen usullerden biri uygulanır. Bu usullerden hangisinin uygulanacağına karar verme yetkisi Merkez Yönetim Kurulundur. Büyükşehir ve il belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, Merkez Yönetim Kurulunun tasvibine bağlıdır. İlçe ve belde merkezleri belediye başkanlığına aday olmak isteyenlerin aday yoklamalarına katılabilmeleri, ilçe yönetim kurulunun mütalâası alınmak kaydıyla il yönetim kurulunun yetkisindedir. Merkez Yönetim Kurulu, il yönetim kurulunun aday yoklamalarına katılmaya ilişkin kararlarını değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir. İl genel meclisi ve belediye meclis üyeliği için Partiye müracaat edenlerin aday adaylığı Partiye üye olsun olmasın, il yönetim kurulunun tasvibine bağlıdır.

Merkez Yönetim Kurulu bu kararı değiştirebilir. Merkez Yönetim Kurulunun bu kararı kesindir. Belediye başkanlığı ile belediye ve il genel meclisi üyeliklerine, görev yaptığı yerden aday adayı olacak il ve ilçe başkanları ve yönetim kurulu üyelerinin adaylık başvurusundan önce Merkez Yönetim Kurulunca belirlenen süre içinde görevlerinden istifa etmeleri gerekmektedir. Belediye ve il genel meclisi üyeliklerine aday olup söz konusu meclislerin üyeliklerine seçilenlerin, seçim tarihini takip eden 15 gün içerisinde Partideki görevlerinden istifa etmeleri gerekir. İstifa etmemişlerse 15'inci günün sonunda herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu görevlerden istifa etmiş sayılırlar.

Mahalli idareler seçimlerinde aday adayları arasından belediye başkanlığı için bir, belediye meclisi için üye sayısı kadar il genel meclisi üyeliklerine ise seçim çevresi için teşkil olunan sayıda asıl ve yedek üye ayrı ayrı belirlenir. Merkez Yönetim Kurulu mahalli idare seçimlerinde hangi usule karar vermiş ise bunu, kanuni süreleri dikkate alarak önceden ilgili teşkilatlara ve yetkili mercilere bildirir. Merkez adaylığı ile merkez yoklaması dışındaki aday tespitleri yargı denetim ve gözetiminde yapılır.

Merkez Yönetim Kurulunun mahalli seçimlerdeki aday tespitlerinde ön seçim usulüne karar verdiği yerlerde, ön seçimde oy kullanacak partili üye listeleri, teşkilât yoklaması usulüne karar verdiği yerlerde ise oy kullanacak teşkilât yetkililerini gösterir listeler, ön seçimlerden en az 30 gün önce ilçe seçim kurullarına üye kayıt defteri ve gerekli diğer belgelerle birlikte bildirilir. Kesinleşen listeler, ön seçimden 25 gün önce parti ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır.

MADDE 110- SEÇİM İŞLERİ YÖNETMELİĞİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve mahalli idareler seçimlerinde adaylığa müracaatın şekil ve şartları, milletvekilliği, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği için aday tespitlerinin usul ve esasları ile seçimlerle ilgili sair konular, Tüzük hükümleri saklı kalmak kaydıyla hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Seçim İttifakı Karar Yetkisi: Milletvekili seçimlerinde seçimlere katılma yeterliliği olan diğer siyasi partiler ile ittifak yapmak suretiyle seçime katılmaya, ittifak protokolünü tasdik etme veya ittifaktan vazgeçmeye karar verme yetkisi MYK'ya aittir.

Diğer Siyasi Parti Üyelerinin Parti Listesinden Aday Olması: Milletvekili seçimine katılma yeterliliğine sahip olduğu halde seçime katılmayan diğer bir parti üyesinin, Parti listesinden aday gösterilmesi kararı MYK yetkisindedir. Her halükârda bu karardan önce üyenin ve partisinin ayrı ayrı yazılı muvafakatlarının alınması zorunludur.

DOKUZUNCU BÖLÜM KAYITLAR, DEFTERLER VE MALÎ HÜKÜMLER

MADDE 111-KAYIT VE DEFTERLER

Parti Genel Merkezi ile il ve ilçe teşkilâtlarında aşağıdaki defterler tutulur.

1. Üye Kayıt Defteri: Mahalle ve köy esasına göre partili üyelerin kaydedildiği defterdir.

2. Karar Defteri: İlgili teşkilât kademesi yönetim kurulunun almış oldukları kararların tarih ve sayı numarasına göre müteselsil olarak kaydedildiği defterdir. Kararlar, oylamaya katılan üyeler tarafından imzalanır. Alınan karara muhalif olan üyeler, muhalefet şerhlerini gerekçeleri ile birlikte yazarak karar defterini imzalarlar.

3. Kongre Karar Defteri: Kongrece alınan kararlar ile kongre tutanaklarının özetlenerek yazıldığı defterdir. Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.

4. Gelen ve Giden Evrak Defteri: Teşkilât kademelerine ait bütün yazışmaların tarih ve sayı numarası ile kaydedildiği defterdir. Gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri aynı düzenle bu amaçla oluşturulan arşivde saklanır.

5. Gelir ve Gider Defteri: Parti adına elde edilen gelirlerin ne şekilde elde edildiği ve harcandığını, evrak tarih ve sayısı ile belgeleri belirtilerek birlikte gösterildiği defterdir.

6. Demirbaş defteri, Defterlerin kaç sayfadan ibaret olduğu ve bütün sayfaları ayrı ayrı olmak üzere, teşkilâtın bulunduğu yerdeki ilgili seçim kurulu başkanlığınca mühürlenerek tasdik edilir. Demirbaş Defteri: Partiye alınan ve sarf malzemesi

niteliğinde olmayan dayanıklı malların kaydedildiği defterdir. Partiye emanet olarak kullanılmak üzere verilen eşyalar bu deftere ayrıca kaydedilir ve iade edildiği takdirde listeden kaydı düşülür. Partiye ait demirbaşların eskime ve yıpranma nedeniyle kullanılmaz hâle gelmesi durumunda, ilgili yönetim kurulu tarafından düzenlenecek bir rapor ile kayıttan düşürülmeleri sağlanır.

7. Yukarıda sözü edilen defterlerin dışında, parti organlarınınca fayda ve lüzum görülen başkaca defterler de tutulabilir. Söz konusu defterlere ait bilgiler ayrıca elektronik ortamda da tutulur.

MADDE 112-MALİ HÜKÜMLER

Partinin gelirleri, amacına aykırı olamaz. Bu gelirler;

1. Parti üyelerinden alınan ve elli lirayı geçmeyen giriş aidatı,
2. Yıllık en az altmış ve en çok yüz yirmi lira arasında değişen üyelik aidatı,
3. Partili milletvekillerinden alınacak milletvekili aidatı,
4. Milletvekilliği, belediye başkanlığı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği aday adaylarından alınacak ve tutarı Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilecek özel aidat,
5. Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satış gelirleri,
6. Parti tarafından hazırlanan yazılı, görsel ve işitsel her türlü yayınlarının satış bedelleri ile üye kimlik kartları için alınan gider karşılıklarından ve parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında alınan paralar,
7. Parti tarafından tertiplenecek her türlü sosyal ve kültürel faaliyetlerden elde edilecek gelirler,
8. Parti mal varlığından elde edilecek gelirler,
9. Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olmak kaydıyla çeşitli kişi ve kuruluşların makbuz karşılığı yaptıkları bağışlar,
10. Devletçe yapılacak yardımlarından oluşur.

Parti üyesi, vermeyi taahhüt ettiği aidatın tutarını Siyasi Partiler Kanunu'na ve Tüzüğe uygun olmak şartıyla, kayıtlı bulunduğu teşkilât kademesine yazılı olarak bildirmek suretiyle artırabilir. Aidatı tahsile yetkili teşkilât kademesinin yönetim kurulu, Parti üyesinin vermeyi kabul ettiği miktardaki aidatı ödeyemeyecek durumda olduğunu tespit eder ise, aidat miktarını asgari hadde indireceği gibi tamamen de kaldırabilir. Parti üyesinin, aidatının bir kısmını veya tamamını ödemiş olması, kongrelerde oy kullanmasını veya delege seçilmesini hiçbir şekilde engellemez ve borçlu olması

Partiden çıkarılmasına sebep teşkil etmez. Anayasa Mahkemesinin denetiminden geçerek ibra edilen yıllık mali tablo, partinin resmi internet sitesinde ilan edilir.

MADDE 113-MİLLETVEKİLLİĞİ AİDATI-

Partiye mensup Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödeyeceği milletvekili aidatının tutarı ve Grup ile Genel Merkez arasında ne şekilde dağıtılacağı Parti Meclis Grubunda karara bağlanır. Ancak, bu aidatın yıllık tutarı milletvekili maaşının net bir aylığını geçemez. Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup kurulamaması hâlinde ödenecek aidat miktarını Merkez Yönetim Kurulu tespit eder.

MADDE 114- SATIŞ BEDELLERİ

Bu Tüzüğün ilgili maddelerinde yer alan satış bedellerini; Merkez Yönetim Kurulu tespit eder. Düzenlenecek diğer faaliyetler ile ilgili değer ve fiyatlar ise, Genel Merkezce yapılanlar için Genel Sekreter, il ve ilçe teşkilâtı tarafından yapılanlar için ise ilgili yönetim kurulu marifetiyle tespit edilir.

MADDE 115- BAĞIŞLAR

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları ile bunların üst kuruluşları, dernekler, vakıflar ve kooperatifler kendi özel kanunlarına uymak şartıyla Partiye maddi yardım ve bağışta bulunabilirler. Partiye gerçek ve tüzel kişiler tarafından aynı yıl içerisinde Siyasi Partiler Kanununun 66'ncı ve Ek 6'ncı maddesinde öngörülen miktarı geçmemek üzere aynı veya nakdi bağış yapılabilir. Parti, yabancı devletlerden, milletler arası kuruluşlardan, yabancı uyruklu kişilerden ve Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinde yazılı genel ve katma bütçeli resmi kurum ve kuruluşlardan, mahalli idarelerden, muhtarlıklardan, özel kanunla ve özel kanuna dayanılarak kurulmuş bankalardan ve sermayesinin bir kısmı devlete ait müesseselerden hiçbir suretle aynı ve nakdi bağış ve yardım alamaz. Bu kuruluşlardan mal ve hakların belgesiz olarak kullanılması ve bağışlanması kabul edilemez.

MADDE 116-GAYRİMENKUL ALIM

Partinin maksadına uygun gayrimenkul alım, satım, devir ve ferağına Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir.

Parti, maksadı dışında gayrimenkul iktisap edemez. Partinin gayesi içinde olmak şartıyla iktisap ettiği gayrimenkullerden gelir elde edilebilir.

MADDE 117- TİCARİ FAALİYET, KREDİ VE BORÇ ALMA YASAĞI

Parti, ticari faaliyette bulunamaz. Parti adına hiçbir surette, hiçbir yerden ve hiçbir kimseden dolaylı ve dolaysız kredi ve borç alınamaz. Ancak, ihtiyaç duyulan hâllerde

Siyasi Partiler Kanunu'nun 66'ncı maddesinin 1'inci ve 3'üncü fıkralarında gösterilenler dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerden kredi ve ipotek karşılığı mal satın alınabilir.

MADDE 118- KREDİ VE BORÇ VERME YASAĞI

Parti adına üyelere ve diğer gerçek ya da tüzel kişilere hiçbir şekilde kredi ve borç verilemez.

MADDE 119- GELİR MAKBUZLARI

Partinin bütün gelirleri, parti adına elde edilir. Partinin bütün kademelerince sağlanan gelirler Merkez Yönetim Kurulunca bastırılacak makbuzlar karşılığında alınır. Parti teşkilât kademelerine gönderilecek gelir makbuzlarının kayıtları, sıra ve seri numaralarına göre Parti Genel Merkezince tutulur.

Parti teşkilât kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla mali sorumluluk taşırlar. Sağlanan gelirin miktarı, sağlandığı kişinin adı, soyadı ve adresi ile makbuzu düzenleyen adı, soyadı ve imzası dip koçan ve kesilen kısımda yer alır. Makbuzların asıl kısımları ile dip koçanlarında aynı sıra ve seri numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklanma süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk incelemeye ilişkin kararının partiye bildiriş tarihinden itibaren 5 yıldır.

MADDE 120- GİDERLERİN YAPILMASINDA USUL

Partinin giderleri amaçlarına aykırı olamaz. Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanununun 70'inci ve Ek 6'ncı maddesine göre belirlenen tutara kadar yapılan harcamaların makbuz veya fatura ile tevsiki mecburi değildir. Ancak, bütün harcamaların Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen yetkili kurul ve makamın kararına dayanması şarttır. Şu kadar ki yetkili kurulca onaylanan bütçede ön görülmüş olmak kaydıyla bu fıkraya göre tevsiki mecbur olmayan harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar almaya gerek yoktur. Giderlere ait belgelerin saklanma süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, kesin hesaba ilişkin Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının partiye bildirme tarihinden itibaren beş yıldır.

İlçe teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları azami beş ay içinde il yönetim kurulunca, il teşkilâtının gelir, gider ve harcamaları ise azami altı ay içinde Merkez Yönetim Kurulunca incelenir.

MADDE 121- MALİ SORUMLULUK

Partinin yapacağı giderler, sözleşmeler ve girişeceği taahhütler, Parti tüzel kişiliği adına; Genel Merkezde Merkez Yönetim Kurulu, illerde il yönetim kurulu, ilçelerde ilçe yönetim kurulu veya bu kurullar tarafından yetkili kılınan kişilerce yapılır.

Genel Merkez ile il ve ilçelerde parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılması ve taahhüt altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak yahut Merkez Yönetim Kurulunca yetki verilmediği veya bu kurul tarafından sonradan alınan bir kararla onaylanmadığı takdirde, Partinin teşkilât

kademelerinin yaptıkları sözleşme ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı, Parti tüzel kişiliği hiçbir suretle sorumlu tutulamaz; Merkez Yönetim Kurulu, Genel Başkan veya Parti tüzel kişiliği aleyhinde takipte bulunulamaz. Bu takdirde sorumluluk, sözleşmeyi yapan veya yükümlülük altına giren kişi veya kişilere aittir.

MADDE 122-BÜTÇE VE KESİN HESAP

Partinin hesapları, bilânço esasına göre düzenlenir. Her takvim yılına ait bütçe ve kesin hesabın hazırlanması ile gelir, gider ve diğer muhasebe işlemlerine ilişkin usul ve esaslar ayrıca düzenlenecek Muhasebe Yönetmeliği'nde belirtilir.

Partinin Genel Merkezi, bağlı ilçelerini de kapsamak üzere il yönetim kurulları ayrı ayrı her takvim yılı başında gelir ve gider tahminlerini içeren yıllık bir bütçe hazırlarlar. İl teşkilâtları hazırladıkları bütçeyi ait olduğu takvim yılından önceki yılın Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkeze gönderirler. İl ve ilçe teşkilât kademelerine ilişkin bütçeler, Genel Merkezin bütçesi ile birleştirilir ve aralık ayı sonuna kadar Merkez Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanır. İl yönetim kurulları, bağlı ilçeleri de içine almak üzere her bütçe yılını takip eden Nisan ayı sonuna kadar, bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabı hazırlayarak Genel Merkeze gönderirler.

Kesin hesap cetvelleri ilgili buldukları bütçenin iç bölüm ve maddelerine uygun olarak düzenlenir. Her teşkilât kademesi aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri Siyasi Partiler Kanununun 74'ncü maddesinde belirtilen tutarı aşan taşınır mallar, menkul kıymetler ve her türlü hakları bir liste olarak edinim tarihi ve finansman kaynağını belirtmek suretiyle kesin hesap cetveline ekler. İl yönetim kurullarından gönderilenler ile Genel Merkeze ait olan kesin hesap cetvelleri Merkez Yönetim Kurulunca yapılan incelenmeyi müteakip son şeklini alır ve karara bağlanır.

ONUNCU BÖLÜM MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

MADDE 123-PARTİNİN FESHİ-

Devlet Partisinin kapanması Büyük Kongrenin kararı ile gerçekleşir. Bunun için Büyük Kongre üye tam sayısının Salt çoğunluğunun teklifi gerekir. Parti'nin tüzel kişiliğine son verilmesi; Büyük Kongre üye tam sayısının salt çoğunluğunun katılımı ile yapılacak toplantıda, Toplanma yeter sayısının Salt çoğunluğunun kararı ile son verilebilir. Bu karar gizli oyla alınır.

Tüzel kişiliğin sonlanması kararı Genel Başkanlık tarafından derhal TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na, İçişleri Bakanlığına ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilir. Tüzel kişiliğine son verilen Devlet Partisi'nin, mallarının tasfiye şekli Kongre kararında belirlenir.

MADDE 124-YÖNETMELİK VE GENELGE

Bu Tüzükte yer alan çeşitli konularda yönetmelik çıkarmaya Merkez Yönetim Kurulu, genelge ve benzeri talimatlar yayımlamaya Genel Başkan yetkilidir. Genel Başkan bu yetkiyi gerektiğinde Başkanlık Divanı üyelerine devredebilir.

MADDE 125-TÜZÜĞÜN DEĞİŞTİRİLMESİ

Büyük Kongre, Siyasi Partiler Kanunu ve Tüzük hükümlerine uymak suretiyle Parti Tüzüğünde kısmen veya tamamen değişiklik yapılabilir.

MADDE 126- GÖREVLİLERİN İLGİLİ MERCİLERE BİLDİRİMİ

Parti kongreleri hariç olmak üzere her kademedeki Parti organında, bu Tüzükte gösterilen bir göreve getirilenlerin ad ve soyadları, doğum yeri ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve nüfus cüzdanı örnekleri, mahallin en büyük mülki amirine seçim veya atamayı takip eden 15 gün içerisinde bir yazı ile bildirilir. Merkez organlarında görev alanlarla ilgili bilgi ve belgeler de aynı süre içerisinde doğrudan İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına verilir.

MADDE 127- UYGULANACAK DİĞER HÜKÜMLER

Bu Tüzükte yer almayan hususlarda Siyasi Partiler Kanunu, seçim kanunları ile genel hükümler uygulanır.

MADDE 128 -YETKİ VE GÖREV DEVRİ

Parti organ veya makamları, kanunun devrine olur vermedikleri dışında kalan bütün konulardaki yetki ve görevlerini, belirleyeceği esas ve usuller çerçevesinde geçici veya sürekli olarak alt kademe organ veya makamlarına devredebilir. Yetkili organ veya makamın, alt bir organ veya makama görev vermiş olması, o görevi yapmak için gerekli olan yetkinin de devri anlamına gelir.

MADDE 129 – TÜZÜKTE YAZILI SÜRELERİ KISALTMA YETKİSİ

Tüzük'te yapılacak işlemlerle ilgili ön görülmüş süreleri kısaltmaya, yasaların amir hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla MYK yetkilidir.

MADDE 130 - YETKİ SINIRI,

Bağdaşmaz ve Birleşemez Konumlar Hiçbir alt kademe başkan veya üyesi yahut kurulu, Parti genel politikalarına aykırı ve Partiyi bağlayıcı nitelikte eylem ve işlemde bulunamaz. Belde, ilçe ve il yönetim kurulu başkan ve üyeliği, milletvekilliği, belediye başkanlığı, Parti yan kuruluş başkan ve üyeliği, aynı veya farklı belde, ilçe ve ilde mevcut başka bir kurul üye veya başkanlığı ile bağdaşmaz.

Merkez organlarında görev alanlar il başkanlığı görevi dışında hiçbir alt kademede görev alamazlar.

MADDE 131- MİLLETVEKİLLERİNİN HALKLA İRTİBAT BÜROLARI

Partili milletvekilleri çalışmalarını ve halkla temaslarını, teşkilat kademesine ait mekanlar ile seçim çevrelerinde, il veya ilçe ölçeğinde açacakları irtibat bürolarında gerçekleştirebilirler.

MADDE 132 – PARTİ İÇ YÖNETMELİKLERİ

Tüzük'te çıkarılması öngörülen bütün iç Yönetmelikler ile iş ve faaliyetin gerekli kıldığı her tür Yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici metinleri oluşturmaya, Merkez Yönetim Kurulu yetkilidir. Herhangi bir konuda Tüzükte öngörülen yönetmeliğin çıkarılamamış olması, o alanda faaliyette bulunmayı engellemez ve geciktirmez.

MADDE 133- PARTİ MERKEZ ORGANLARININ İLK OLUŞUMU

Parti kurucuları, Partinin tüzel kişilik kazanmasını takip eden 15 gün içinde toplanarak belirleyeceği seçim yöntemine göre üyeleri arasından veya kurucular dışındaki kişiler arasından önce Partinin Genel Başkanı'nı, Genel Başkan Yardımcılıklarını, daha sonra belirleyeceği sayıdaki MYK üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyelerini gizli oylama ile seçer, tüzüğün ilgili Maddesinde belirtilen makamlara gerekli bildirim yapılır. Parti kurucularının bu maddeye göre yapacakları toplantılara, Partinin TBMM'de bulunan grup üyeleri de katılır.

Kurucu üyeler tarafından oluşturulan ilk MYK, yapacağı toplantıda toplantı takvimini belirler, MYK üyelerinin seçimini yapar.

EK-1

YURT DIŞI TEMSİLCİLİK OLUŞTURULACAK MERKEZLER

K.K.T.C. / Lefkoşe, Girne

KIRGIZİSTAN / Bişkek

KOSOVA / Priştine LİBYA / Trablusgarp

MACARİSTAN / Budapeşte

MAKEDONYA / Üsküp

MALEZYA / Kuala Lumpur

MEKSİKA / Meksiko City

MOLDOVA / Kişinev

AFGANİSTAN / Kabil A

MERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ / Los Angeles, San Fransisco, Paterson, New York, Washington D.C., Miami,

ALMANYA / Berlin, Bonn, Bad-Karishafen, Aachen, Bamberg, Bilefeld, Bergnuestad, Brakel, Bremen, Delmenhorst, Dortmund, Düsseldorf, Duisburg, Essen, Hamm, Hagen, Hameln, Hamburg, Hannover, Herford, Helmstedt, Höxter, Kassel, Krefeld, Köln, Münih, Neuwied, Ratingen, Solingen, Stuttgart, Velbert, Viersen, Tutlingen, Wuppertal, Frankfurt, Koblenz, Mahnheim, Wiesbaden, Dresden, Leibzig ve Göttingen

ARJANTİN /Buenos Aires

AVUSTURYA/ Viyana, Innsbruck

TÜRKMENİSTAN / Aşkabat, Merv

UKRAYNA / Kiev, Simferopol

ÜRDÜN / Amman YEMEN / Sanaa

YUNANİSTAN / Atina, Selanik, Gümülcine

AVUSTURALYA / Melbourne, Sidney

ARNAVUTLUK / Tiran
AZERBAYCAN / Bakü
BELÇİKA / Brüksel, Anvers
BOSNA-HERSEK/ Saraybosna, Mostar
BREZİLYA / Brasilla
BULGARİSTAN / Filibe, Sofya
CEZAYİR / Cezayir
ÇİN HALK CUMHURİYETİ / Pekin, Şangay
DANİMARKA / Kopenhag
ENDONEZYA / Jakarta FAS / Rabat
FİNLANDİYA / Helsinki
MISIR / Kahire
NORVEÇ / Oslo
ÖZBEKİSTAN / Taşkent, Semerkand, Buhara
PAKİSTAN / İslamabad
POLONYA / Varşova
PORTEKİZ / Lizbon
RUSYA / Moskova, St. Petersburg
ROMANYA / Bükreş
SURIYE / Şam
SUUDİ ARABİSTAN / Riyad
TACİKİSTAN / Duşanbe
UNUS / Tunus
FRANSA / Paris, Strazburg, Liyon, Basel, Mulhause
İSVEÇ / Göteborg, Stokholm
İSVİÇRE / Cenevre, Zürih
İTALYA / Roma JAPONYA /
Tokyo KANADA / Montreal, Toronto
GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ / Pretoria
GÜNEY KORE / Seul
GÜRCİSTAN / Tiflis, Batum
HİNDİSTAN / Yeni Dehli
HIRVATİSTAN / Zagrep
HOLLANDA / Amsterdam, Lahey
IRAK / Bağdat, Kerkük
İNGİLTERE / Londra, Manchester
İRAN / Tahran
İRLANDA / Dublin
İSPANYA / Barselona, Madrid
İSRAİL / Tel Aviv
KATAR / Doha
KAZAKİSTAN / Astana, Almatı

